

SAZKEDİSİ

sayı 6

CazKedisi, kocaman adamların kocaman cümlelerinden uzak , sade ve sessiz bir siyahî ses olarak yerini almayı sürdürüyor, ömrümüzün aydınlığında...

Derken yaz gelir... Şehre caz gelir... Yaz gidecek, şehre yine caz gelecek.

CazKedisi hiç eksilmeyecek gözbebeklerinden papalinaların. Bir rebet kızın dudaklarından dökülen hüznü Akdeniz'in, rüyalarımıza girecek vakitsizce bir akşamüstü.

Ve kocaman adamlar, küçücük gözleriyle bakakalacaklar ardında bu olup bitenin...

Desen: Oğuz Demir

- sait maden
- serdar koç
- mehmet mümtaz tuzcu
- hüseyin alemdar
- ece apaydın
- hülya deniz ünâl
- yusuf alper
- can sinanoğlu
- hüseyin peker
- rahmi emeç
- barış erdoğan
- mustafa demircioğlu
- gökhan taner günsan
- ayşe özgür aydoğan
- beytullah kılıç
- devrim dikkaya
- imran tali
- m. mahzun doğan
- örsan gürkan aplak
- süleyman aytaç
- erkan karakiraz
- muharrem sönmez
- recep özkan
- aytekin karaçoban
- osman koca
- nesrin z. inankul
- şerif tezgören
- marcus valerius martialis

Dünya Şiir Günü Bildirisi, 2011

saït maden

Günübirlik insan için “söz” soyut bir olgudur, toplumsal ilişkilerinde, dilsel alışverişlerinde kullanageldiği incecik bir zar, yapay bir kurgu. Nesnelere simgeleyen sözcükler, adlar gösterme nitelikleri dışında sadece boş birer kılıftır. Bugün bir vidanın, bir bilgisayar faresinin işlevselliği yanında sözün, sözcüğün iş görür hiçbir niteliği yok. Gülünçtür bunu beklemek ondan.

Oysa gerçek ozan için “söz”, şiirinde kullandığı dil somut bir güçtür, tıpkı kolu, bacağı gibi vücudunun bir üyesidir. Kendine özgü bir evren kurmaya çalışır onun yardımıyla.

Evet, bir evrendir şiir, uçsuz bucaksız, bilinmedik bir coğrafyadır. Binlerce ozan aramıştır onu, binlerce ozan da arayacaktır. Bulanlardan öğrendik böyle bir coğrafyanın varlığını. İlginç ülkeler tanıdık böylece, ilginç sesler, görünüşler, ilginç varlıklar. Adına “sözcük” dediğimiz nesnelere üretilmiş varlıklar.

O ülkelere ayak basan kişi, bizim günlük yaşamımızda kullanageldiğimiz sözcüklerin kıskacından kurtulmuş ve yepyeni, alışılmadık seslerin dokuduğu, biçimlendirdiği o gizemli varlıklarla yüz yüze gelmiştir. Kendine özgü bir evren kurmaya başlar böylece.

Güçtür ozanın işi. Dil içinde yeni bir dil kurmaya, bunu gerçekleştirmeye adanmıştır kendini. Binbir türlü engelle karşılaşır hep. Aşması gereken çok doruk, çok uçurum, çok deniz vardır. Ama hiçbirinden gözü yılmaz onun. Amaç, kutsal amaç çok ötelede, tıpkı tüllere, mücevherlere bürünmüş bir sevgili gibi beklemektedir onu.

O ülkeleri aramakla geçti bütün yaşamım. Kıyısından köşesinden ulaştığımı sanıyorum. Bu çaba ne kazandırdı bana? Birçok şey: Günlük yaşamın, sıradan yaşamın, ıvır zıvır ilişkilerin çürük ipliğiyle örülmüş yaşamın dışında, gökkuşakları, ışık yağmurları, mutluluk denen kavramı binbir renkle süsleyip somutlaştıran bir bakış sağladı bana. Daha ne olsun!

●
●
● serdar koç
●

cehennem nöbeti

-I-
cehennem gösterildi sana
ey şair! Ankara Garı'nda...

kıvılcımlı bir alev sütünü
soluk bir duman...

(can pazarında...)

-II-
ayakkabımın bağcığını bağlama
brak kana bulansın...

cehennemin Ankara katında...

(düşlerin kırılma çaığında...)

-III-
kaşlarım, kirpiklerim...
yapraklara asılı

gözlerimi gagalıyor kuşlar
tırnak diplerimi...

(cehennem nöbetinde...
nisa...)

-IV-
gönlünü ağaçlara kaptıran çocuk
kan yoldaşı mı oldun dal uçlarıyla?

Gar önünde barışı bekleyen çocuk
meylin mi kaldı Sıhhiye Meydanı'nda?

(canımı bizlere ödünç veren çocuk...)

-V-
sahi sen mi söyledin
konuktur diye insan yaşama
(...)

Ekim 2015, Ankara

İspirtolu cenklerde aş-iki-o faktörü
Aktörü de diva'yı da konsensüs'e çağırdı

Azdlar, ağız bozdular, kin patladı darlarda
Serlerde dazlak yandı, hamız tüttü şompuan

Küfünü sen ...kabuğu oyarak atıyorsun
Eriñçle yatıyorsun tunç bir kofulda özgür
Seboreli, hassas cilt, yel kolluyor yerlerde

Su korkusu tez büyür - çok sudan sebeplerle
Sebebin en sulusu: sağnağın bekinışı, emicinin em dişi
Kırkbayır' da dolgunluk, cırnaklarda allanma
Cenup yeli - ak lodos - kalınlığı lombozun
Absürd paniğin AB' sa, sifille savrulursun
Kesemediğin tırnak, o kerizler penası
Ne tel ne kel bırakır, çay kaçırır fenası

Duş' tan aptes' e döndün, kırk gam gerdin kopuzda
Allı kafir, şom zifir, kafura döndün buzda

Sen çavlan çirkefinde çıkmaz balsamla yundun
Soyundun, çapkın hilal sevdi kürkün kirini
Kınandın, kinle yandın, inadın: kem görümce
Üç çift malak boğdurdun kurnalara varınca

Ah, adakla arınsak, sunaklarla avunsak
Bir kır bitse bozkırda, bakraç bakraç gönensek
Bin delikli süngerle ıslak kunduza insek
Sesine binsek suyun, canlansak serinlikte

“ sev beni, hırslı okşa, akşam gibi göldeki ! “
“ menekşe bas dibine, solmasın o can dibi ! “

Esriyip ergitilmiş 30 yıllık bir yazda
Zemheri dondurması kavun kokar ya bizde !..
Pistil' i polen sarmış, klorofil kaymaklı
İmbat mı ivmelenmiş, dokuz tayı toynaklı
Dişi keklik er keklik nefesle kafes ördük

Futacının zulasında 40 peştamal düşürdük
Uzun soyduk elmayı: yengin, üşütük, ütük
Abandığimiz yatak göl boğardı sonunda

2

Kudurmuşun utkusu camızın tutkusundan
Turunç uyak, dinç uyak...sökülmez mi çabucak
Tek harfin habbesinde? 9 geyzer parlatsak,
3 de çeşme ağlatsak bozkırın kubbesinde
Dursak artık, durdursak şu natır cenklerini
Küvetin mavisinde 3 şompuan şişesi
Yüzmebilmez malağın köpüren inadına
Gürlese, sabun koksa sarp votkanın neşesi !..

41 beden dinibütün şiir!

Yaşlılığım olacak mı bilmiyorum! Kırk beşten sonrası eski kırkbeşlikler tadında şairane bir yaşlılık olsa gerek. Kırktan sonra her yaş aynı, kimseye söyleme. De ki, ten 100 beden erotizm, şiir büsbütün dinibütündür! Böyle dediğimde, şiiri aşk ve erotizm tadında “tanrı cümlesi” İlhan Berk'ten öğrendiğimden olacak nasıl da korkuyorum tenden ve tanrıdan! Sadece *Avluya Düşen Gölge*'de “Ölüm Büyük” diyerek yazdığı beş ölüm şiiri dışında hep yaşama, aşka ve erotizme çalışan Berk usta benim tek yaşam okulumdur; hattâ, adına o vakitler İlhan Berk Şiir Enstitüsü demişliğim bile var. Her ikimiz de toplumu şiirden geliyorduk ve deyim yerindeyse; ondan öğrendiğimle, “*mütemadiyen şiir yapıyorduk, sözcüklere ustalı ustasız çekiçlerle biçim vermekle meşgulüydük.*” Daha sonraları ondan öğrendiklerimle, adları mecaz, imge ve metafor olan kızlarımızı gece taşında süsleyip her gündeğümü güneş taşında ısıtmaya başladım başlayalı iyi değilim. Ah, Allah öbür kullarıyla hasbihal eyleyedursun, cehennem bu dünyanın global hâliyse şairler zaten cennetlik be Berk usta! Gerçi sen, yapmak yerine hâlâ yazmayı kullanıyorsundur orda ve “*yazmak cehennemdir!*” diyorsun hâlâ. Cennet, cehennem bir tarafa, şiir de şairlik de bir yerde hasbihal! İlhan Berk ve ölüm demiyorum, diyemiyorum –bu sözcük ne *Otağ*'da, ne *Atlas*'ta, ne *Delta* ve *Çocuk*'ta, ne de *Güzel İrmak*'ta tek harf bile değil– yaşlılık demişken İlham Berk'in yaşlılığı hiç olmuş mudur sahi! Şiirin gizli tarihini *Deniz Eski*si renginde düşerken bile geppençtir Berk usta, *İstanbul*'dan *Pera*'ya, *Mısırkalyoniğne*'den *Kül'e*, *Aşıkane*'den *Tümceler Geliyorum*'a hayata ve şiire hem İlhan hem İlham'dır o! Teşvikiye'de, Taksim'de, Beyoğlu'nda, Saint-Antoine'da, Asmalımescit'te, Bodrum'da İlham Berk'in yaşlılık hâlini bunca yıl hiç görmedim. Yaşarken insanın kendine dipnotlar araması ilk yaşlılık belirtisi midir yoksa! 100 beden dili elli ikime merdiven dayadığımı İlhan Berk dahil kimselere söyleme Zülâl!

1) Ah! *ArzuuU*' varken Zülâl mi dedim! Ben hem yaşam hem ölüm olmak istedim bir ömür, size değil bize gidelim bu gece Zülâl. Değil mi ki tanrı utancından ölümü yarattı, küçük ölümü, erotizmi.

2) Kalbim mi sürçtü ne! Hayır hayır, ölüm ve yaşlılığa dair söylenecek hiçbir şey güzel değil!

Tüm *Günaydın Yeryüzü*'lere, tüm *Şenliknâme*'lere, tüm *Galata*'lara, tüm *Güzel İrmak*'lara, tüm *Dağlarda Dolaşım Evde Yoktum*'lara gündeğümü önceleri verilmiş birkaç defter İlham Berk sözlerim var, ölümden de yaşlılıktan da hiç mi hiç söz etmeyeceğim. Şiir adına mütemadiyen müezzinlerden bile erken uyanmaya çalışacağım her gün; elhamdülillah Müslümanım da şu ezan sesini sevemedim bir türlü.

3) Herkese Müslüman kendime mü'min suresi bu hâlimle, Neşet Ertaş'ı fon yapıp *dilsıla/tengurbet* baka baka İlhan Berk ve Fazıl Hüsni Dağlarca okumak istiyor şimdi canım, şiir canım! Canımdan iki yonga, biri fena halde *Aşk O Sıvı*, öbürü *İlk Gece*. Can ki, Azrail'e teslim etmez de erotizm hatırına nasıl da peşkeş çeker kendini cânânına. Dahası yine şiir, cehennemim öbür adı: “*Gözlerimi kapayınca, sadece kadının vücudunu düşünebiliyordum. Ne inanılmaz bir varlıktı o!*”²

4) Ey ten! Ben senin çocuğumun, beni içine al, beni bağışla.

5) Sen Pia'sın, sen Nanja'sın, sen Monna Rosa'sın, sen Zülâl'sin! A kızım, şiire bakılır önce okumak sonra. Şu şiire bakmalar var ya, her bakma ayrı bir günah; tâ baştan beri şiirin esleri ve durakları var bir de, korkunç beyaz öldürür şairi bile! Vücut kendi dilini konuştuğunda, şair kan şiir kangren bu yüzden: “*Benim gözlerim yeşildir; onun gözleri kara;/Ben günah kadar beyazım, o tövbe kadar kara!*”³

6) Dokun, ten doğrulasın seni: “*Her cehennem bir cennete işaret!*”⁴

7) Dünyadaki üç, otuz bir ve altmış altı sayıları yanlıştır. Küçük ölüm ikrar ve iltifattır, beni erotizm kurtardı ölümden!

8) Ne kadar gitsem, gram gram/santim santim ölsem de arz'a ve *Arzu*'ya dönüyorum; şiir ve sinema sevabı. Arzu bembeyaz ve pirüpak defterimde de, sahi Arzu Okay nerde!--

*dudaklarım geziniyor gecenin ağzında
güzel ırmak çürüğü pastel bir günahla
beyaz masum ve ıslak
dolunay lekeleri içinde tenim
kasıklarım aşk eziği bir grilikle kirlî sanki
dudaklarım ki tüyden öpüş vâsi
sen ey jezebel gibim
çocukmuşum gibim gidip geliyorum senle
düşüme
akşamıma
geceme
öptürüyorum seni*

*hayatım ruj imgesi sinema hazzı şimdi
geçmişime sarkan flü gençliğini seyrediyorum
gece ki mağdur bir dokunuş izi*

*çocukluğum gülhatmi suskunu elhamra sineması
usulca öpüyorum bembeyaz nilüferlerimi
yüzün ki ne kadar da şiir
— kalbim n'apsın!*

Ah! Kalbim kan ve ân!

9) Ey şair, ey fâni! Bana bakma, bana kanma. Canı kandıran ağrı, teni kandıran kan daima. “Ölüm” sözcüğünü bu deftere ben sarkıtmadım, arzu ve haz erotizm bile uyanıklığım hiçlik taşı, kendiliğinden.

10) Hem kim demiş İlham Berk ölmüş, *Kült Kitap'tan Çiğnenmiş Gül'e* bir bir kitapları şurda, masa lambası yanında hiç sönmemiş cepaynası; hiç mi hiç ölmemiş! Cemal Süreya sanat ve eleştiri adına bunca isim saydıktan sonra “*İlhan Berk eleştirmen*” demesi boşuna değil. Bak, *gözcümle* benim de eleştirel sitemlerim var, olacaktı da bu yazı içrek, vazgeçtim hepsinden erotizm içre; insanın yarasını sağaltan “geldim” diyen tümceler sevişmek gibi; sitemkâr bir hâle bürünmek bile bir yerde ölüm ve yaşlılık belirtisi. Şimdi birazdan, *Hüseyin Peker* adında hayat ve şiir ermişi biri bileklerine kadar mor cennet, dizkapaklarına kadar yeşil çorap cinnet çıkar gelir de bana ve kendine gençliğini hatırlatır; öyle iki gençlik ki gelen bilekleri ve boynu İlham Berk'ten ödünç! Gençlik ki ters akıntı Ziba sokağı, kıvrıla kıvrıla hızla akar.

11) Açık saçık bir şiire başlar da hiç bitiremem ya, ten güz yalanı, vücut ölüm yazı; bende haz, hayâ ve gençlik ölümden çok! Utanma, hayra hazı sor, söylesin: “*Tek konuşulur yüzüdür bacaklarının arası!*”⁵

12) Âh! *Ten Yitimi* ve *Evlilik Tabutu* dahil yarım bırakacağım tüm şiirlerimi, az çok hepsini sen tamamla. Günahı bile olağanlıklar öldürür Zülâl, unutmala!

13) Âh! Allah en büyük ve “mıh gibi yalnız”; iyisi mi, hep küçük kalma pahasına sen beni “kavun acısı” aşka ve erotizme inandır. Aşk hâlâ argo, erotizm argolu sivil. Dengele beni.

14) Taş plak hüznümü şiir yerlerinden elli birimin pikap iğnesiyle yeni çizmiş gibi elli bir *gözcümle* üfledim kendime, *100 beden dinibütün şiir* olacak kendimde. Tanrı ve ustam, “yaşlılık-ölüm”, “ten-erotizm” ikiliğinden dilerim tek çapak bile bulamaz cümlelerimde. Şimdi her şey sırt sırta iki kadının ovaya dağı anlatması gibi Nevşehir!

15) Dağ ve uçurum niyetine ovaya yay kendini ey aşk! Geceyi ve baykuşu hayra yor. Şiir de ten de hayatıyet taşıdığı sürece hayırsever!

16) Âh Min'el Şiir!

17) Düzeltiyorum. Kiblem şaştı şaşalı şiir bende U lekesi:

*Kiblem şaştı, dilim nasıl da kasıklarımın Müslümanı
ağza arabesk iki dal esrarlı cigara mı sarsak Müslim*

*sakin arama elimi oranda biraz daha büyü bakmamdan
U lekesi beni gövdene çıkar daha yukarlara, leyl'im*

*güzel iştahlı bir çocuktur aşk, bana bunu öğret her gece
ortaokuldan beri nerde okul var astım kendimde değilim*

*ten lekedir, söyle sevişirken aralarına yâr kosun kadınlar
aşta gamze ve diploma varsa o dakika din değiştiririm*

*kiblem şaştı, ağzım nasıl da kasıklarımın Müslümanı
iyi ki de savâbım esrar; insan hiç tanrısını dizer mi
Hüseyin'im!*

18) Zülâl, hayırdua meleğim! Dua ve imgeleme rağmen öldük işte, uyu biraz. Karanlığın gizi, gizliliğin bir hazı olduğu sürece uzaklar nefis, yakın nefis: “*Uyanınca sevmiş olacağız/Doymuştuk, uyumuştuk beraber!*”⁶

19) İyi ki her şey ve hayat tümünden beyaz değil, siyah ve uzam şair ve şiir var oldukça her şeyin ötesi. Sonsuz(l)u(ğ)u anla.

20) Şiir, hem ten hem bedesten, tekvin ve terk hâli vücudun. Ey şair, şimdi sus, sus ki için sana seni söylesin: “*galiba bir tek kalbim sağlam/o da pek fazla kullanmadığımdan!*”⁷

21) Şiir, cinselliğin Erzurum ağzı örtük öpüşleri. Vaktidir: Bir kız bir kızı, bir dize bir dizeyi uyandırısın.

22) Bir atı gepgenç kendimize koşmanın nefsi ve nefesi nasıldır! Bir kadın yanibaşımda soyunsun, ben eteğini sıyırılmış dağlara bakamam. Şiir ve yirmi birim yıkasın onu.

23) Âh! Şiir hem riyâ hem riyâziye Arzu. Şiir ki, şair(in)den önce intiharın en aşağılığını dener ölümlerden önce. Şiir mi, mızrağın kırıldığı yer: “*şehvet üzre bir hamayıl/zafer üzre bir tulsun!*”⁸

24) Sana söz verdim: İstanbul'u artık düşünme, Kapalıçarşı'nın küçük esnafı el kadar dükkânlarını çoktan açmışlardır. Galata olsun, Pera olsun, Çukurcuma olsun her şaire ilham vermiştir, seni ve göğü asla unutmam. Otuz yıl var kalbim dahil kendimden çoğum. Bu sözleri ben mi söyledim Zülâl mi, inan bilmiyorum. Ağzımdaki at öldü az önce, bak işte şimdi esmerim!

25) Âh! Yaşımı sorma, beni kusurlu şiirlerin kutsallığına inandır ve gitme! Dilini öylece bana mühürle, nasılsa seninin. Derim ki, “*Bir kenarda dur/Dudaklarına da bir gülücük kondur!*”⁹ Ağlamak bazen gözde değil dudakta, unutmam.

26) Sokaktan lacivert yağmurluklu bir uzunada'm, pardon büyük bir şair mi geçti, geçen belki de gençliğim! Tüm *geçme*'ler aşk gibi ye/ğ/nik ve sinematografik. Yirmi beş yıl var kasıklarımın sevabı kendimde yoğun! Bu sözleri ben söyledim, evet ben söyledim, yüksek ateşte. Her şey bir hayâ ve ayıplama, bak işte hem hayâ hem ayıp bu da:

Öldüğüme üzülme, ölüm az önce otuzbir çekmiş bir çakıdır; ölü, yıkanır, götürülür!

27) Âh! Şair ölse de göğü kanıdır, kasığından dökülür.

28) Dedin, duydum!: Salisen, Neşet Ertaş türküleri dahil, Allah bilir kırmızı saçlı bu kız bütün türküleri yarım bilir! Walt Whitman ve Oktay Rifat caz ve türkü ağızlarıyla bir ihtimal aynı kızı sevmişlerdir! Dünya ölümden önceki ilk gece, *Dilsiz ve Çıplak* ölümden sonraki iki gün sadece: “burda bile iyiyiz/çocuklarıyla Norveç/kadınlarıyla Çorum!”¹⁰

29) Hiçbir ölümü artık kadınlara ve çocuklara söylemiyorum: *Aşıkane* ve *Seviştilerken*'den bu yana iki yanımda çok defa aşksız garip insanlar ve ıssız çocuklar oturur.

30) Zülâl! Kimselere söyleme, otlar böcekler dahil tüm canlılar üzerinde söylenmiş cinselliklerine değin söylenmiş defterler dolusu şiirlerim var, neşredemem. Ağlamak da bile bir cinsellik var.

31) Yalnız başına duran hiçbir dize yoktur; düşseverliğini törpüle, eğer Mallarmé değilse, kadın kılığında şiir ve erotizmdir yanından yörenden geçen. Gövdeyi anla ve sus!

32) Sayıları çok sev, en çok da 7'yi! Şiir, sinema ve yaşam güzelliği ve doluluğunda tıka basa içinin cennetini 7'le. Üç şey: Dünya, Aşk ve Ölüm taşbaskı. Cehennem de 7'nin iyiliği sanırım, hüznümü yedeğime alıp kızların kadınların ardından gittim, cennet çok da cehennem 7 dize, oraldan:

*İçimin yumağından iplik çekme, aşk da ölüm de içimde
Dokunsunlar diye çocuklara uzat tenini, ten ki çocuktur
Âh! Memelerin ki hâlâ en cahil, nifak bilir de dil bilmez
Ömrümün durdurulmuş vaktinde Zülâl ki ankâ kuşu
Aşk ki firuze bir ağlamaktır unutmam*

*Git ve uyu kendini, kanat sesi kasılsın kasığın
Ten ki dildir, ey gece, ergenliğinle soyun bana!*

33) Saint-Antoine'in güvercinleri hem Hristiyanlı hem Müslüman gençliğimde, âh şiir adına kendimle çok seviştim! Gençliğim ve ge(n)ç ölümüm Hristiyanlık ile Müslümanlık arasında bir yerde, orda.

34) Âh be Hüseyin! Unutma ki, herkes elinden geldiği kadar sever dünyayı. Bunca yıl yeryüzünün yaşına ve taşlarına çalıştın da ne oldu! Dünya denen bu han *Arzu*'hal taşı bile değil. Hele, elle doyum hiç değil!

35) Her çocuk korkunç Allah'ım, kadınlar da! Galatalı mı, Peralı mı, Çukurcumalı mı çocuk-kadınlardan biri fısıldadı da duydum; güya ben ölmüşüm! Yalana da kendime de inanmadım, gidip dağlara ve Dağlarca'ya sordum kendimi. Sonra *Çocuk ve Allah* kutsal bir kitap durdu önüme.

Ey Hüseyin! Bu kadar kitap yazdın da *Ten ve Allah* adında bir kitap yazmayı nasıl akıll edemedin. Ten ve Allah demek on yıl artı ömür Allah'tan demek!

36) Aman Allah'ım, bu saatte uyuyan bütün çocuk, kadın kız kızan, börtü böcek akraba! Çağdaş Yenilgiler şairi *Macera*'cı Ahmet Erhan ölmüş olamaz: “*Omurgasız bir acı/Bedenimde uluyor/Tenहा otobüslerin kız kokan yalnızlığında/Elim elimle buluşuyor/Kulağımın arkasına takıyorum ömrümü!*”¹¹

37) Sayende Zülâl. Kırk birimde diyemediğimi elli birimde dedim kendime: Bir gençlik ölümü gizlidir her bedende, hem ölmek hem yaşamak ister, iştahla! Unutma, istek de tutku da tutukluk yapar. Gençlik dahil, insan her yaşta şakağına iki el sıkma ister. Beni vur, beni bırakma!

38) Artık iki film birden oynayan sinemalar defterini kapat, eski plaklar çalan kahveleri unut, benimle ol! İyi ki şiir sinemalar locası yaptım ikimize, varsın şiirler de paslanarak eskisin ellerin yeter bana. Ellerin ki fayrap sevişmeler vakti: “*Vakti vardysa aşkın, onu beklemeliydi, genç olmak yetmiyordu fayrap sevişmek için/halbuki aşk, başka ne oldu hayatın mazereti demedim dilimin ucuna gelen her ne ise/vay ki gençtim ölümle paslanmış buldum sesimi!*”¹²

39) İtiraf: Ben bu dünyaya idare lambası ışığı altında gelmişim, fitilime kadar annesiz-babasız, gaz ve kadranıma kadar aşksız-yaşamasız; beni soy, beni ağlat! İltifat: Zürafa Sokağı'ndan Ten Kitabı'na, Sadri Alışık Sokağı'ndan Şifalı Taşlar Kitabı'na o kadar çok lamba yakıp söndürdüm ki şiir adına; istersen oyun olsun tüm lambaları söndür *Arzu*, ben bir o kadar daha lamba bulur yakarım. İthaf: Aşka, şiire ve erotizme rağmen, nasıl mıyım!? İki tenin ve iki nehrin ağrısını ve ağırlığını kaldıramayacak kadar güçsüz ve yalnız!

40) Gördüm, görünmeyen yoktur!

41) Bir ömür işlenmemiş ve işlenmedik günahlara çalıştım. Mısra-ı berceste say ki şimdî öldüm. Hem iyiyim hem değil, şiir ki tıknefes sonsuz uyanış sevabı. Uzak güzelim! Bak, belki de son defa telaffuz ettim ölüm sözcüğünü. Bırak biraz uyuyayım, bensiz ölme!

Gebze (Yokilçe), 1 Mart 2016

1) “İstanbul'da kadınlar uzun boylu/ U gibi güzel” / İlhan Berk

2) Melih Cevdet Anday

3, 4) Sezai Karakoç

5) Ece Ayhan

6) Fazıl Hüsnü Dağlarca

7) Enver Ercan

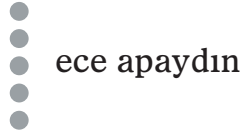
8) Hüseyin Ferhad

9) Salâh Birsell

10) Oktay Rifat

11) Ahmet Erhan

12) İsmet Özel

müzik dolabı

Bu ölüm tutmadı çünkü caz var. Caz en büyük anlatıcı
Metro değil sokak lambaları var ve likör şişeleri
geniş omuzlarında evime kadar taşır beni

Dibini gördüm. yaşamak istediğim ülkenin
çocuklarıyla koştum. çocuksuz günlerimde
tek fotoğrafım o-gülümseyerek baktığım

Dehşet bir tatil günü. köpek balıkları yatağı
konforlu. kendi ateşinde soluğumu içen
Bebop ve dansı istemenin arzusu

Kanımı yudumlayan caz. parmak uçlarında
senin sık ormanında en çok botanikçiler bilir bunu
salon şarkıcıları ama boksörler daha fazla. sanki

Dibini gördüm. bir portakal tabağında-sıkıştırılmış
yeşil bir kahehte-neredeyselmalara boğulmuş
piyanoda kapanmayan bir berber dükkanın kapısı

Açıldı. biz geçtik-saatlere tutulmuş ve aceleci
hayat yalnız servis edilen ödölmüş dört zamanlı
yine de saygıyla izlerim uzaktan-yıllardan beri

(Müzik dolabında yuvarlanan şıkırtılı paralar iyi huylu adamlar
en büyük anlatıcı caz. susmaz. o iyi bir ev sahibi-bütün vidaları sıkar-
eski hayatını tatlılıkla çalan herkesi -bir çelik kutu gibi....)

Dibini gördüm. acıya ısınan imgesini trompetlerin. ıslaklığını
kızgın ve savrulan saçların kumunu- rüzgarına karşı
bütün gelişleri güzel! bir adamı-çift görmenin sevinci

Bu ölüm tutmadı. yaşlı bayanlar yüksek sesle konuşuyorlar
Caza demirlenmiş hiç gitmeyecek Caribu gemileri
saksafonun suya gömülene değin-Caz efsanedir

"Onu rehin bırakmak zorunda ama cazın tarihini değiştirdi"
diyorlardı hakkında. hadi dostum tatlılıkla çal hayatımı benden.

hülya deniz ünäl

genç kedi (4)

Cemal Süreya, Behzat Ay'la yaptığı bir söyleşide “Benimkiler eleştiri değil, ben bir şair ve deneme yazarıyım. Yazdıklarına yazar eleştirisi denilebilir belki, ama eleştirmen olmak başka bir şey” diyor ve ekliyor, “eleştiri çok daha güç bir şey”...

Eleştirmenlerin çok az olduğu ya da az yazdığı biliniyor. Kitaplar hakkında söz söylemek şairlere kalıyor o nedenle.

Bense bir şiir okuru olarak kitabı elime alıyor, derin okumalara uğrıyorum. Dikkatle, bazen defalarca okuyor, notlar alıyorum. Sonra o notları yazıya döküp sizinle paylaşıyorum. Kitabın bana düşündürdükleri, benden görünüşü nasılsa onu aktarıyorum. Bende bıraktığı etkileri, içime işleyen dizeleri... Bu sayıda da okuduğum kitaplarla ilgili izlenimlerimi yazdım. Neval Savak, Turgut Baygın, Gökhan Taner Günsan, Emre Şahinler ve Ramazan Aydın'ın ilk kitaplarından söz edeceğim. Üç kitabı arka arkaya okudum. Taşlar Divanı (Mustafa Demircioğlu), Taşlara Düğüm (Hüseyin Köse) ve Ramazan Aydın'ın ilk kitabı (Taşın Kavmi Yok). Nedir bu taşlardan çektiğimiz? Bir de taşın kalbi yok derler? Hiç olmaz mı? Kalbi olmayan taşlar değil inanın. Mustafa Demircioğlu'nun kitabından taşlarla ilgili çok şey öğrendim. Hüseyin Köse'nin kitabı öyle bir içime işledi ki onu hazır olduğumda uzun uzun yazmak üzere ayırdım.

Ramazan Aydın:

1988 doğumlu ve Artvin Borçka'da yaşıyor. **Taşın Kavmi Yok**, ilk kitabı. Borçka'nın sert coğrafyasının şair

üzerinde bıraktığı etkiyi anlamak güç değil. Tırmıklandığı yerden öyle bir tırmık atıyor ki hayata, ruhundaki çizikler bizi de kanatıyor. “Yanağını Cam Kenarında Unutan Çocuklara” bir babayla hesaplaşma şiiri olarak kişisel tarihime girip baş köşelerden birine oturdu bile. “*babam diye bir ülke tanıdım/ gereğinden fazla acemi gereğinden fazla kör/ ne vakit söz hakkı istesem cahil cesaretimle/ inceldiğini hissettim boynumun/ eğer hala yerindeyse*” bir otobiyografi gibi okudum kitabı. Ruhumdaki çizikleri benzettim ve içselleştirdim. Editörü Fuat Çiftçi'yi telefonla arayıp böyle güzel, temiz bir kitap yayımladığı için tebrik ve teşekkür ettim. Şairiyle de konuşmak istediğimi söyledim. Öyle ya hep olumsuzluklardan mı söz edeceğiz? Güzel şeyler oluyorsa, bunu neden yüksek sesle söylemeyelim?

Gökhan Taner Günsan:

Sakallarımı kestim Kuşlara, 1978 Samsun doğumlu Günsan'ın ilk kitabı. Masalsı bir önsözle başlıyor kitap. Baştan sona kadar yazdıklarında Edip Cansever sevgisi seziliyor. “Usta en kısa zamanda terk edilmesi gereken rehberdir” **Günsan**, toplumsal sorunlara duyarlı, Sivas'ta yakılan Metin Altıok, Cumartesi Anneleri dizelerinde yer alıyor. “*ben güneşe inanıyorum en çok/ tanrının elini bıraktığımdan beri/ bir annenin sesini tutuyorum*”Şiir adları bir şiirin ilk dizesi olarak okunur, okunmalıdır. Sayfa 24 deki şiirin adını zaten bir dize olarak okuyorsak, o şiirin adı, var mı, yok mu diye düşündüm. İrmak sözcüğünü çok seviyor belli ki, çok fazla kullanmış (Ben de severim) Güvergin şiirinde (s:22) öldürülen Hrant Dink'e seslenmiş, hepimizin adına günah çıkarmış. Yer yer anlatmanın tuzağına düşse de genelde güzel bir kitap. Sonraki kitabımı merakla bekleyeceğim.

Neval Savak:

Siyah Avuntu, 1973 doğumlu Neval Savak'ın ilk kitabı. Yaşadığı topluma bağımlı birey ile anarşist bir ruh arasındaki çatışmanın şiirleri. “*Bir eksiklik kesik atılan günlerde/ soğuyor şimdi bıraktığım her şey*” hayata

şiiirle tutunuyor. Baba- oğul, baba-kız şiiirlere alışkınız da anneli kızlı şiiir yazanlara pek alışık değiliz. Kızı Neda Olsoy da ilk kitabını çıkardı. Şiiirli bir ev olmalı yaşadıkları. Farklı bir söyleyiş çabası var. İsmiın yönelme halini bulunma halini de kapsayacak şekilde kullanıyor. Bu da ona yer yer özgünlük kazandırıyor. “uzuyor dumanım caddelerin sırtına” yaşadığımız, yaşadığı hayat öyle zordur ki, onun için: pencereleri çiçeklerini döker, sahipsiz bir sefere çıkar sokak kedileri, nesnelere gölgesinden korkar, bir boşluğa sıkışır sözler. Bir uzun ray olur sökülen damarları, kırılır aynalar sesinin şiiirine. Kalbi gönderilmiş mektuplara puldur, içinde şiiir. Kendine özgü bir ses arama çabası içinde, yolu açık olsun...

Turgut Baygın:

Mendil, Dağ Ve Başka Şeyler, 1978 Almanya doğumlu Turgut Baygın'ın ilk kitabı. Ayvalık'ta yaşıyor. Ahmet Günbaş söz etmişti, dergilerden şiiirlerini izliyordum. Kitabını okuduğumda şiiirindeki ses dikkatimi çekti ilkin. Sesi çok iyi kullanıyor. Yaşadığı mekanları ve olayları çok rahat şiiirleştiriyor. Film yönetmenliği de yapmış olmasından kaynaklanan bir özellik olmalı. Bir güzel betimleme var dizelerinde. Sinemanın olanaklarını şiiirine zenginlik olarak katıyor. **Baygın**, ses ve görüntüyü sezdirmeyle yetinmiyor, içinize işlemesini sağlıyor aynı zamanda. Çok okumuş, çok biriktirmiş belli. "*annem atkı örerdi güzleri/ sanki boynumda elleri*" Az sözcükle çok şey anlatıyor, eksilteli bir dil kullanıyor. "*suyu bardağa alıştırdım*" diyor ya, alıştırmış gerçekten. Ancak bardak başlangıç, oradan akacağı yeri hep birlikte izleyeceğiz.

Mustafa Demircioğlu:

Taşlar Divanı (Taşname) Mart 2016 da Hayal Yayınlarından çıkmış, dumanı üzerinde. Şairin dördüncü şiiir kitabı. Tematik çalışmak çok zordur. Zor olana çalışmış Demircioğlu. Kitap ilk söz *Teslim Taşı* ile başlıyor. Yalın Taşlar, Benci

Taşlar, Türk Taşı ve Kum Taşı olmak üzere dört bölümden oluşuyor. Benci Taşlar bölümündeki bütün taşlar gerçek ve birer element. Yağmur Taşı, Türklerin tarihinde mevcut. Yalın taşlar bölümündeki taşların tamamına yakını TDK Büyük Türkçe Sözlüğünde var. Lav Taşı, Kenar Taşı, Kara Taş, Diş Taşı, Mektup Taşı, Kurna Taşı ise sözlükte olmayıp da yaşantımızda olanlar. Şair bu taşları icat etmese de adlandırarak sınıflandırmış. “Adlandırılmayan yoktur” çünkü. Adlandırmak var etmek anlamına geliyor bir bakıma. Örneğin Kurna Taşı, Gaziantep'te hamamlarda suyun tasla alınıp başa döküldüğü içi oyuk bir taş. Kenar taşını her yerde görebiliriz. Bir binanın, duvarın kenarında. Önemli olan bunları şiiirleştirebilmeyi başarmak. Ki taşlara bambaşka bir gözle bakmamı sağladı bu kitap.

Emre Şahinler:

Ölü Mızıkacılar Diyarı, 1989 doğumlu Şahinler'in ilk kitabı. Anne ile başlıyor. Dizelerinde annesi ve tüm kadınlar sahici. Annesi ilk aşkı. Babaysa uzak bir silüet. Baştan sona aşkı anlatan bir kitap. Aşk en büyük eylemliliktir, bilmez miyiz? Yurt dışında aldığı eğitim ve bildiği yabancı diller nedeniyle dünya şairlerini okuyup izliyor belli. Şiiirlerini adadığı isimler de dikkat çekici. Bundan sonraki şiiirleri yolunu belirleyecek gibi gözüküyor.

Salih Öztürk:

1960 doğumlu şair, Türk dili ve edebiyatı öğretmeni.. **Sen Den Başka Yâr Yok**, üçüncü şiiir kitabı. Şubat 2014-1 Ocak 2015 arasında oniki ayı yazmış. Mekan ve zaman ilişkisi kurmuş ki o mekan yüreğidir. Son sözden önce bir de 13. Ay eklemiş ve ona “Geranimo” adını vermiş. Anlatacağı şeylerin çokluğu, birikim ve donanımı yazdıklarından belli oluyor. “*Bir ölümlük zamanım var/ Sonsuzluk benim için açsın kapılarını*” Düzyazı ile şiiir arasında karar verip yoğunlaşmalı. Hangisini seçerse, çok iyi yapacağına hiç kuşku yok.

ders ● ● ● ● yusuf alper

Hayat her gün yeni bir ders veriyor bize
Açgözlü olmamalı diyor o kadar da
Sedyede can çekişen bir adamla
Oysa o, “şu yaşlılar ölmedi ki mallarını yiyelim” diyordu
Dünya tatlısı bir teyze ve amca
Karısının anası babası gönderilebilirdi

Hayat işte döndü dolaştı ayağına
Kimbilir kaç zamanda gidiverecek şimdi
Açgözlü olmamalı diyor hayatta
İnsan bu; bir lokma ekmek bir yudum su
Beş yıldızlı bir otel kafe'sinde
Ya da tarla başında traktör gölgesinde

Bir tutam sevgiyle bir tutam aşkla

zamanın merhameti ● ● ● ● can sinanoğlu

solumaya kıyamadığın nefesler verir seni ele
bir kenar süsüne değiştiğin çocukluğun vurulur alnından
aydınlık yazayım derken güneşi batır kaleminin
ölmeye doymadığın bir mermi serer gölgeni yere

atmosferin dilini öğren sunturlu yaşamak için
aşkın özündeki zehri emip tükür korkakların yüzüne
bir de damarlarında sına mürekkebin akışını

çürüme kararlı bir zaman hastalığıdır
bağırırın okul renginde bir duvar öper ıssız sesini
seni ilk doyuran süt gelir burnundan
bembeyaz bir suç gibi sızar genzine
korkunla sınırlanır saatin merhameti

değersizliğinin hakkını verircesine ağla şimdi
bulaştır ölümcül duygularını her yere
titre şehri terkedip giderken güneş
terlik delisi çocukluğun pusuyorken köşede
eteklerindeki taşlardan inşa edilir gelecek

hüseyin peker

türk şiiri "a" harfinden başlar

Türk şiirinin dev mimarı Ahmet Haşim, ismi ve baş harfi gibi şiirimizde ilk ve önemli duraktır. Bütün dalgaların ilk dövuüneceği kaya parçası gibi şiirimizin okur ve şair düzeyinde önünde her zaman dikeler durur, ilk şiir görüşleri, beğenisi orada parçalanır:

"Akşam yine toplandı derinde" derken, şairin, bu kadar azkelime ile anlamın tortusunu buluşturduğunu izler gibiyiz.

Çağdaş Türk şiirinde izlenimci şiirin ilk abidesi. Şu sözlerigenç kuşaklarca ezberlenecek nitelikte: 'şiirin dili anlaşılmaktan çok, duyulmak üzere vücut bulmuş, musiki ile söz arasında, sözden çok musikiye yakın aracı bir dildir.'

Zaten : 'Şiir belirsiz ne kadar yaklaşırsa, o kadar güzel ve şiir olmaktadır.' diyen bir şairin 'su değil, mevsimin havası akan' sözünden ne çok şey anlayacağınız ortada.

1901 doğumlu Ahmet Kutsi Tecer, İstanbul Gazetecilik Yüksek okulu'nda edebiyat hocamdı. Onun gür sesi ve kimliğiyle okuduğu şiirler kulağımdadır. 'Neredesin' şiirini hepimiz hatırlar. Milli eğitimdeki görevleri kadar milletvekilliği de yapması onun çok yönlü kimliğini ortaya koyar. Hece şiirine duyduğu yakınlık ve Aşık Veysel'in günümüze kazandırılmasında verdiği katkılar unutulmaz. "Besbelli ölümüm sabahleyindir, İlk ışık korkuyla girerken camdan" Tecer'in unutulmaz dizeleri.

Gene bir Ahmet dersek, aklımıza Ahmet Hamdi Tanpınar geliyor ilk başta. Edebiyat profesörü olan Tanpınar, parlamentoda da görev alan Tanpınar'ın tek şiir kitabı "Şiirler" ile anılır. (1961) Yahya Kemal ve Haşim'e olan hayranlığı onun dizelerine de yansır. Fransız şiirinden aldığı etkiler, sonrası onu İkinci Yeni'ye uzatan soyut benzetmelere de ulaştırmıştır:

"Ne güzel geçti bütün yaz / Geceler küçük bahçede / Sanki mehtaplı gecede / Hülyan, eşiği aşılmaz"

1927 doğumlu Ahmet Arif, işkenceler görmüş, gazeteci olarak yaşamını sürdürmüş, 60 lı yılların başında, birçok toplumcu şairi etkileyen "Hasretinden Prangalar Eskittim" adlı yapıtı ile tek kitap ile ne denli etkin kılınabileceğinin kanıtı olmuştur.

Nazım'dan tutun, hece, aruz şiirinin köklü bir sentezi ve birleşimiyle doğmuştur şiirleri. "Terketmedi sevdan beni, aç kaldım, susuz kaldım" dizeleri herkesin hatırladadır.

Çeviri şiirleri kadar kendi şiirleri de Fransız simgecilerini aratmayan incelikte sayılan Ahmet Necdet ile geçen yıllarda kaybettiğimiz Kayseri kökenli şair Ahmet Ada da Türk şiirinde uzayıp giden Ahmet adlı şairlerin yenileri. Ahmet Telli de öyle: Romantik ve başkaldırıcı şiiri günümüzde yaşatan Ahmet Telli' den anılması gereken birkaç dize: "Büyük aşklar yolculuklarla başlar / her dilden bir adları vardı onların / ama hiç bir ülkenin kimliğini taşımadılar"

Ali Yüce'nin, Adnan Yücel'in adları da unutulmadı. Adnan Gül'ün de..Afşar Timuçin de onlarla... Ahmet Uysal'da, Edremit körfezine bir nişaneydi hepimiz için..Abdülhak Hamit Tarhan'ın Makber'i de dillere düşmüştü her zaman. Biricik aşkı Lüsyen hep anıldı,

"Her yer karanlık" çılgılığının zaman aralıklarında.

Ayten Mutlu'da Kadın şairlerimiz içersinde toplumsal ve mitolojiye tarihe yakın duyarlılığıyla eşsiz bir ses olarak noktalandı edebiyatımızda. Arkadaş Z. Özger'in unutulmayan bir efsane olarak kalışı, günümüze kadar taşınışı hayli ilginç bir edebiyat gözlemidir. Abdullah Nefes ise yaşayan son seslerimizden.

Ahmet Özer'in Karadeniz duyarlılığınız günümüze taşınması, Kıyı dergisini yaşatması ile birlikte anılır çevremizde. Altay Öktem de genç ve aykırı bir ses. Tedavi etmeden yarayı aralayan bir şiir doktoru.

Ali Püsküllüoğlu ve unutulmayan kordelya'muzun yaratıcısı, İzmir'in son nokta durağı Atilla İlhan'ımız 'Ben sana Mecburum' dan 'Pia' ya unutulmayan şiirlerin sesi.

Ahmet Erhan'ı 'bugün de ölmedim anne' derken şiirimizin içtenlikli durağı olarak anmamak mümkün mü?

Aydın Hatipoğlu ve Sincan İstasyonu'nun vefalı yaratıcısı Abdülkadir Budak unutulur mu hiç? Gömleği Leyla Desenli şair. Ataol Behramoğlu da unutulmazlarından şiir sokağının, duyarlı hüznü ve direk toplumcu nida veren yürekli ses. Ahmet Muhip Dranas'ı Fahriye Abla ile ipince ve çalşılmış şiirlerin damıtılmış sesiyle anmak mümkün. Asaf Halet Çelebi ile Abdülkadir Bulut'un Anamur'da yarım bıraktığı sesin arasına.

Son söz 1985 de yitirdiğimiz A. Kadir'e ait. Çeviri şiirleri kadar Nazım Hikmet'le birlikte yargılanması ile anılan A.Kadir, toplumcu şiirimize önemli bir nokta bırakmıştır, bir yanıyla.

"Ömrümde görmedim böyle bir gün. / Yarım dilim ekmeğin önümde / düşünüyorum alevden ülkeleri."

●
●
●
●
rahmi emeç

yaz mektubu notları

Ortalıkta yok,
Merak biriktiriyor belli.

O sesimi alsın,
İssızlıkta dinlendirsin istiyorum,
çölde kavrulup gölge bekleyen gibi.

Ama biliyorum yine de,
Soğukluğu var, kış ne ki?
El izinden ibaret derin bir buzul.

İçimde teselli,
her gün kapına giden bir düş yolu
her gün bakışlarımaya ayarlı nasılsa.

Ve bilirim:
saçların ki, ellerime iyi gelir,
o, rüyaya gitmenin en sıcak dokunuşu.

Hayli zamandır satır aralarında,
harf yokluğundan sesi kısılmış dünya,
anlam aramaktan seyyah.

Geldin, usulca,
onca kederin yarasıyla bakıştık,
artık sevinçle geç yüzümü...

Desen: Burcu Firdevs Demirağ

barış erdoğan

bir intihar ıslığı çal, geleyim (1)

*“bir gonca benefşe koparup tâcına sokmuş
taglarda küliing atduğı dem başına ferhâd”*

(Bâki)

Bir yalnızlık figürü çizen Zebercet (Anayurt Oteli - Yusuf Atılgan) yaşamayı anlamsız bulur, intihar eder; iç ve dış dünya arasındaki uçurumu çözmeye çalıştıkça bunalıma düşen Selim Işık (Tutunamayanlar - Oğuz Atay) ölümle huzura ereceğini düşünerek intihar eder; hayalleri yıkılan Bihter (Aşk-ı Memnu - Halit Ziya) intihar eder; taşra yaşamına fazla geldiği düşüncesine kapılıp arsenik içen Emma Bovary (Madam Bovary - G. Flaubert) intihar eder; Dünya'ya sarkıntılık edip hayatını karartan Svidrigaylov (Suç ve Ceza - Dostoyevski) intihar eder; berbat bir yaşamın çilesini çekemeyen Martin de (Martin Eden - Jack London) yazarından önce intihar eder. İntihar eden edene... Yaşamın güzelliklerine ayak uyduramayan roman kahramanları bir bir gider. Romancılar gider, şairler gider, ressamlar gider...

Edebiyat dünyası sanatçıların intihar ocağı mıdır, yoksa huzur bulduğu yuva mıdır? Karar, bakış açımıza bağlı. Bir sanatçımızın dediği gibi, **“Edebiyatımız karamsar mı, değil mi? Tartışılması gereken bir konu. Yalnız önce şunu belirtmeliyim: Karamsarlık**

konusunda sorun, en kötüyü, en dertliyi anlatmak sorunu değildir. Sorun, en kötüye, en dertliye bakış sorunudur. Yani yazarın gerçeğe bakışı, gerçeğe yaklaşma biçimidir. Çünkü acıyı dile getirmek başka şeydir, karamsar olmak başka şey.”

Ortaokul yıllarımda Martin Eden'in intiharını hafif atlattığımı çok iyi hatırlıyorum, Flaubert ve Dostoyevski romanlarındaki intiharlar beni fena sarsmıştı. Sergüzeşt romanındaki Dilber'in kendisini Nil'in soğuk sularına bırakışıyla yığılıp kalmıştım lise yıllarımda. Atılgan'ın Zebercet'le kalp krizi geçirmediğime şükrettim. Bu romanlara bir daha dönemedim, dönemem de. Bence intihar edenler aslında roman kahramanları değil, romancıların ta kendileriydi. Her yazar yazdıklarında ayak izlerini sürüklemiyor mu, evet sürüklüyor. **“Roman, yol boyunca gezdirilen bir aynadır.”** diyen Stendhal o aynada bizi ve kahramanlarımızı görmedi mi? İnsan her yerde insandır; yumruk büyüklüğünde bir kalbi var, iki gözü var, kepçe büyüklüğünde olmasa da duyarlı kulakları var. Ama bir romancı, bir şair, bir ressam ya da bir müzisyen, alelade bir insan gibi görmez, duymaz; sanatçılar başka dünyalar, bambaşka gezegenlerdir.

Girişi biraz uzun tuttum ki okur konuya ağır ağır ısınsın. İntihar nedir sorusuyla giriş yapmaya kalksam ürkmeler, höykürmeler çok olacak. Sözcükleri bal kovanından geçiriyorum ki acı olanların içimi kolay olsun.

Gelelim intihar sözcüğüne... İntiharın rengi mutlaka karadır, kirlidir, gridir... Rengi kara olabilir, birçok anlama gelebilir; yine de yeni bir hayatın başlangıcı olarak gören olmuş edebiyat dünyasında. Arapça “nhr” kökünden

gelen intihar sözcüğü, "kendi canına kıyma, kendini öldürme" anlamı taşımaktadır. Sözcüğün, "boğazın alt kısmındaki çukur"la da bağlantılı olduğunu söyleyelim.

İngilizcedeki "suicide" (kendi canına kıyma) eylemi 17. yüzyılda, Fransızcadaki 'suicidium' eylemi ise ilk kez 18. yüzyılda kullanılmış. Her iki sözcük de Latince'deki "kendini öldürme, katletme" anlamında, 'sui homicidia' veya 'sui ipisus homicidium' terimleriyle ilintili. 'İntihar' kelimesi Türkçenin kapısını ancak 19. yüzyılda çalar. Burhan-ı Katı ve Vankulu Lügatı "intihar" sözcüğünü es geçer. Edebiyatımızda intihar düşüncesini işleyen ilk roman Hüseyin Fellah (Ahmet Mithat Efendi, 1875) ilk manzume İntihar Kasidesi (M. Celaladdin Paşa) dir. "Hançere düşmek, ateşe düşmek" deyimleriyle anlatılan "intihar", ancak Şemseddin Sami'nin Kamûs-ı Türki (1900 başında) adlı sözlüğünde, Arapça 'kurban' anlamındaki "nahr" kelimesinden gelme olarak tarif ediliyor. Hançere düşmek deyimini azıcık açmakta yarar var. Ahmet T. Onay, *"Kama, bıçak, hançer gibi ucu sivri, keskin bir âleti kalb üstüne dayayıp hızla yere atılmağa ve bu sûretle hançer göğüsten girip arkadan çıkarak intihâr etmeğe vaktiyle hançere düşmek denirdi."* diyerek olayı bitirir.

"İntihar egoizmin ürünüdür." diyen Malapert'e "İntihar, bir insanın, doğuracağı sonucu bilerek olumlu veya olumsuz bir eylemle doğrudan veya dolaylı olarak kendini ölüme sürüklemesidir." diyen Durkheim'i dahil edelim. Schilder onlardan eksik kalır mı, kalmaz: "İntihar, bir diğer insana yöneltilmek istenen kızgınlığın kişinin kendi üzerine çevrilmesinin yanı sıra, sevgisini esirgeyen bir insanı cezalandırma veya onunla bir tür barış

yapma isteğinin ve de aynı zamanda, başedilemeyen güçlüklerden kaçışın anlatımıdır." Kuru tanımlar tuzsuz yemekler gibidir. Bir tek edebi anlamda tanım Albert Camus'den gelir: "Sanat yaratmak." Biz teorikten pratiğe atlayalım, has intihar olaylarına geçelim.

Bizde Eylül yazarı Mehmet Rauf kadar intihara teşebbüs eden yazar yoktur. Mehmet Rauf için intihar, sabah ilaçlarını almak kadar hafiftir. Her intiharında en yakın dostlarına haber verilir: Mehmet Rauf, çok kötü, yetişin! Koşup varırlar, baygınlık rolleri, ayılıp bayılmalar... Tekrar tekrar izlenen film... Eylül romanına bir gidelim, Suat'ın ardından ölüme atlayan Necip tahkiyesi... Servetifünun'un karamsar hali, romanlarına yansır. Bu ayrı bir yazı konusu olur. M. Rauf'un en yakın dostu, ağabeyi H. Ziya da, intihar eden oğlunun öykülerini yazarak acılarını sağlar.

Roman kahramanlarının intiharını insan bir yerde hoş karşılıyor ama sevdiği bir sanatçının intihar ettiğini okuyunca "Neden?" sorusunu sormadan edemiyor. Acımak, gençliğimde duygularımı altüst eden bir romandı. Zweig'dan söz ediyorum. Satranç'ı, Yıldızın Parladığı Anlar'ı, Bir Kadının Yirmi Dört Saati'ni okuyup Zweig külliyatını okumayan kalmamıştır. Ne yazık ki o Zweig, *"Bu yaşamı kendi isteğimle terk etmeden önce son görevimi yerine getirmek Brezilya'ya, beni burada mükemmel bir şekilde konuk eden bu güzel insanlara teşekkür etmek istiyorum. Eğer hayatımı Avusturya dışında yeniden kurmak istesem bundan daha güzel bir yer bulamazdım. Ancak benim bağlı olduğum dil, kültür ve ülke karanlık bir deliliğin içinde yitip gitmek üzere. Benim için artık Avusturya öldü..."* diyerek bir mektup bırakır ve sevgiliyle birlikte intihar eder. İlk eşine de hüznü dolu bir mektup yazıp göndermeyi

ihmal etmez: *“Sevgili Friderike, bu mektup sana ulaştığı zaman ben kendimi eskisinden çok daha iyi hissedeceğim. Senin ise iyi günleri göreceğine eminim. Melankoli yüklü yaşamımla daha uzun süre beklemediğim için beni haksız bulmayacağına inanıyorum. Sana bu satırları son saatlerimde yazıyorum. Kararımı verdiğim andan sonra kendimi nasıl da rahat hissettiğimi bilemezsin. Sevgiler ve dostlukla... Stefan.”*

Biraz gerilere gidelim, intiharın yeni bir buluş olmadığını, bir zincirin halkaları gibi birbirine bağlı olduğunu görelim. Sözlü halk hikâyelerinde, Divan edebiyatının manzum ve mensur hikâyelerinde dolaylı da olsa intihar olgusuna rastlanır: Yusuf u Züleyha, Leyla ile Mecnun, Hüsrev ü Şirin... Henüz kahramanlar bazında intiharlar vardır, sanatçılara sıra gelmemiştir. Tanzimat dönemi sonrasını beklemek gerekir. H. Rahmi, Şipsevdi'de Meftun'a uyup yoldan çıkan Mahir'i intiharla buluşturur. Şipsevdi dışındaki romanlarında da intihar, sağanak halinde gelir: Sevda Peşinde, Cehennemlik, Ben Deli Miyim?, Tutuşmuş Gönüller, Ölüm Bir Kurtuluş Mudur?, Oysa Batı edebiyatında, intihar eden kahramanların sayısı kadar sanatçı vardır: Sappho, Hemingway, Sylvia Plath, Woolf, Nerval, Mayakovski, Yesenin, Sadık Hidayet, Pavese, Van Gogh , Arthur Koestler... Bir de nevroitik durumları ayyuka çıkmış olanlar vardır: Verlaine, O. Wilde, E.M.Forster, A. Gide, T. Williams, W. Whitman, M. Foucault, Rimbaud...

Sizi çok eskilere götüreyim. Phaon adlı bir balıkçıya aşık olan, “Afrodite Yakarış” şiiriyle tanrıçadan sevgilisini

isteyen ya da “Ey kiproslu kız, sen benimsin artık / Senin ölümsüz vücudunu / Herperos'un meşalesindeki ışığın içinden aldım” diye haykıran, Lesbos adasının güzel kızı Sappho, kendisine aşık olanlarla göz göze gelir, onların evlilik tekliflerini reddeder, umutsuz bir hayat yaşadığını anladığında intihar yolunu seçer. Pantolonlu Bulut şiiriyle tanınan, fütürizmin has şairlerinden, oyun yazarı Mayakovski, *“Şu hayatta / en kolay iştir ölmek / asıl zor olan / yeni bir hayata başlamak” dese de yakın dostu “Ölmek yeni bir şey değildir bu dünyada / Ama yaşamak da yeni bir şey olmasa gerek..”* diyen Yesenin'in intiharını hoş karşılamaz, eleştirir ama birkaç yıl sonra aynı yola başvurur. Ailesinden üç kişinin intihar yolunu seçtiği Hemingway yaşı bir hayli ilerlemiş olmasına karşın, hayata doyunmuş söyleyerek kendi tüfeğiyle intihar eder. Gaipen sesler duymaya başlayan, eşine “Sevgilim, yine çıldırmak üzere olduğumu hissediyorum. O korkunç yeniden yaşayamayacağımı hissediyorum.” cümlelerinin yer aldığı mektubu kaleme alan, “Kendine Ait Bir Oda”da yazıp çizen Wolf, eline geçirdiği taşları ceplerine doldurarak kendini bir nehrin kollarına bırakır. Demir Ökçe'nin yaratıcısı, ticaret erbabı, intihal (çalma) ustası Jack London'ı da bir başka intihar çeşidi bekler: morfin.

Ölümlerden söz etmek kolay değil, hele bu intiharlar dünya edebiyatına damgasını vurmuş sanatçılarla ilgili ise... İntihar konusunda kimse Romain Gary kadar cesur değildir. O, yaşamı bir cümleyle bitirir: *“Çok eğlendim, hoşça kalın ve teşekkürler!”*

mustafa demircioğlu

senin bütun sarılar

Mustafa git, hiçbir şey yapamıyorsan yokuş in
Su getir, kendi adını mırıldan, hastalan
El âlemin koca sakallı martılarından sana ne
Şiddetli bir yalnızlık ağrısıyla mesela üç sabah uyan
Çığlık atıp üç kere, göm sonra gizli bir yere
Çünkü öyle yapar sap enstitüsünden mezunlar

Git Karamürsel'in önünde terk edilmiş numarası yap
İt damdırası çal, ağzını büz, lunaparkları gez
Sana iş mi yokmuş. Binaların dışı ne güne, seyret
Toki evlerine bak, murakıpların adlarını şey et
Sakallı İsmail'e sor, işkilli büzük niye dingilder
Hiç kimse iş bulamazken bir de atma böyle tripler

Serin otların tadını çıkar, öksüzoğlan türküsünü söyle
Kızları korkutma, hayatta gülünecek şeyleri hatırla
Atları düşün, huysuzlanmıyorsun üzerindeki sineklerden
Ürünün de yok donda, gezme hakkını kullan elin cebinde
İstasyon şurası, git tren bekle, geçip giden yüzleri izle
Yalnızca senin bak şu hayatta gördüğün sarı yapraklar

Gün ışığı eğik geçiyormuş pencerelerden bre sana ne
Ya da sazların hışıldamasından güneş kaybolduğunda
Ayağını gıdıkladttır bak senin olacak bütün gülmeler
Sokaklar en çok senin, git iyice boğul sen de güneşte
Başının üzerinde derin gök, ayağının altında gezegen
Bu çıplak gövde, şu bank, hepsi senin, parklar, yıldızlar

ısrarotu

gökhan taner günsan

ilker kılıçer'e

tohumun içindeki tohumu gördüm
insanın içindeki ihaneti
kaşları alınmış bütün kaldırımlardan geliyordum
şefkatle bakmaz sokaklar herkese

bir çiçek toprağını almış gidiyordu

ilker'i tanıdım sonra, şehir terbiyecisiydi
dışından siliyordu vitrinlerin camlarını
sokaklardı en büyük mülksüzlüğümüz
avucunda bir gökyüzü
kuşlar bırakırdı kentsizliğimizin üstüne

bir toprak yurdunu almış gidiyordu

kuşları alınmış kentlerden geliyordum
kaç martı söndürdüm denizlerin üstünde
oysa derinlik sözlüklerin dışında
yakalım rengarenk masal battaniyelerini
kaldırımda yatan çocuklar her şeyin farkında

bir ırmak intiharlarını almış gidiyordu

tohumlar ısrarıdır yeniden doğmanın
insan ısrarı olmalı yeniden kurmanın
en büyük yükümüzdür yaşamak
coğrafyasız tarihsiz ve tarifsiz yaşamak

bir yurt acılarını almış gidiyordu
bize kuşsuz ve mavisiz bir gök bırakarak
bizse yurt yapacağız dünyayı
bölen parçalayan tüm sınırları kaldırarak

ray

Biyografi, dram, müzik dalında Oscar'ya aday olan filmin yönetmeni Taylor Hackford, geçmiş kariyerinin üzerinde bir performans sergileyerek 2005 yılına damga vuran bir yapıma imza attı. Başrol oyuncusu Jamie Foxx "Ray" performansı ile en iyi erkek oyuncu Akademi Ödülünü kazandı. Daha önce de bu ödüle aday olan yetenekli oyuncu, aynı zamanda iyi bir müzisyen.

Film, çocukken kör olan dünyaca ünlü müzisyen Ray Charles'ın hayatını aktarıyor. Çocukluğu ile başlayan film Ray'in, tüm hayatını etkilemiş olan annesiyle olan ilişkisi ve müziğe başlamasıyla devam ediyor. Ray 'in annesi fakir ama oldukça güçlü bir kadın ve oğlunu da kendisi gibi güçlü bir karakter olarak yetiştirmeye çalışıyor. Ancak Ray' in çocukluğunda yaşamış olduğu iki travmatik olay var. Bunlardan biri, erkek kardeşinin gözlerinin önünde boğulması ki Ray, hayatı boyunca bu olay için kendini suçlayacaktır; ikincisiyse talihsiz bir hastalık sonucunda kör olması. Bu nedenle, Ray Charles filmde sık sık halisüasyonlar görecektir, geçmişin korkunç anlarından kurtulmak için zaman içinde bir eroin bağımlısı olacaktır.

O dönemde hala pek çok yerde ırkçılık hakim . Ray genellikle siyahların geldiği barlar ve klüplerde çıkmaktadır. O dönemde çok yalnızdır, parasızdır ve gözleri görmediği için ona kimi zaman aptal muamelesi yapılmaktadır. 1952 Harlem' inde, hayatının parlak bir dönemine geçer . Ray' e ün kazandıracak olan bu albüm ile çitayı aşmaya başlar.

Sonunda yalnızlıktan kurtulur, taşralı ve dini inançları oldukça kuvvetli olan Bea'ye aşık olur. Onun için " I Got a Woman " adlı parçayı besteler. Evlendikten bir süre sonra sürekli geçmişe dönen, bir yandan da ününe ün katan Ray 'in uyuşturucu kullanımı

giderek artmaktadır. Zaman içinde hayatına başka kadınlar da girer. Bea ile anlaşmazlıkları olur ama hiçbir zaman ayrılmazlar.

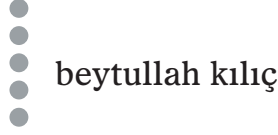
Filmde buraya kadar ve Ray 'in ırkçılığa karşı tavrıyla ilgili hiçbir olaya yer verilmemiş. Ancak o dönemde ırk ayrımcılığı var ve Ray bu konuda çok hassas. Ray, Irk ayrımcılığı ile ün yapmış eyalet Georgia 'ya elinde "Ayrımcılığa Son!" yazısıyla girer. Bunun üzerine Georgia eyaleti Ray Charles 'ı ömür boyu yasaklar. Bu dönemde Ray dünyaca ünlü şarkısı " un chain my heart " (Kalbimi serbest bırak)adlı şarkısını besteler. Daha sonrasında pek çok caz ve blues sanatçısı da bu şarkıyı seslendirecektir.

İnişli çıkışlı bir hayat yaşayan Ray sonunda eroin yüzünden cezaevine girince, tedavi olmayı kabul eder. Sonrasında sözünü tutacak ve bir daha hiç eroin kullanmayacaktır. Yönetmen, sonraki 40 yıl boyunca hit plaklar yapan Ray 'in bu dram yüklü hayat hikayesini ırkçı eyalet Georgia'da bitiriyor. En sonunda Georgia' ya özel olarak davet edilen Ray, 7 mart 1979 Da bu eyalette siyahi harekete destek veren bir kahraman olarak karşılanıyor. Ve film, bu duygulu sahne ile bitiyor. Ancak filmde bu karşılama sahnesi biraz havada ve eksik kalmış. Filmin öncesinde Ray'in bu siyasi dik duruşuyla ilgili tek bir sahne var. Halbuki Ray Charles çok fakir bir aileden gelen ve çocukluğunda da gençliğinde de itelenmiş, hem ırkçılıktan hem fakirlikten oldukça çile çekmiş biridir.

Doğal olarak bu onun siyasi kimliğini güçlendirmiş ve adalet duygusunu geliştirmiştir. Bu yanı çok daha iyi işlenebilirdi . Bu ırkçı eyalette yaşadıklarını hiçbir zaman unutmayan Ray, Georgia için bir şarkı yazmış ve bestelemişti. Bu şarkı da en ünlü parçalarından biridir. "Georgia on my mind"(Georgia aklımdasın, bütün gün boyunca)

"Ray", Jamie Foxx'un muhteşem oyunculuğu ve filmi izlerken yaşadığımız müthiş müzik şöleni ile, bana göre unutulmaz filmler arasında yerini alıyor.

Yönetmen: Taylor Hackford, Oyuncular: Jamie Foxx, Sharon Warren, Kerry Washington, Regina King, Clifton Powell, Müzikler :Ray Charles, Craig Armstrong, Yıl :2005

toprağın acı ay'ın kör yanında

Hatırına çiviler döşeyip sokağımın
Söndürdüm soldurdum lambasını izimin
(Erik ağaçlarımın ve tahta tüfeklerimin topuğuna sıktım)

Dolanıp şehirleri elmas keşiği dağların eşiğinden geçerken
Kendi ölüsüne sırtan deli mezarlarını okudum

Dilimin yemini:
Saat on ikiden sonra tüm kalemler kılıç
(Barutlar su uykusunda-rahat)
Tüm kılıçlar uykudur
(Şarap olması gibi tüm içkilerin)
Ve tüm kadınların güzel...

Tüm sofralara küflü çatal batırdım
Çünkü ilk babalar yalnız bırakır günahları
Sevapları sahiplenir anneler
Ben bu ağaçtan en yalın günlerimde düştüm

Akşama ve ağaca iki kelime verip
Gecelerden orman topladım sayfalar
Toprağın acı ayın kör yanında
Dinledim bin hasatlık türküleri
(Her türkü baruttur her ninni hasat)

Dilini kesen şafaklar gördüm
Toprağı ve havayı dinledim inanmadan
Kâğıda sürçtüm
Uzun uzun acıdım evcil köpeklere
Tüm ışıklar sönünce yamasız yaşadım!

■
■
■
■
■
hülya deniz ünal

söyleşi; hülya deniz ünal azime akbaş yazıcı

Ressam şairlerimizden Azime Akbaş Yazıcı, 1960 Yalova doğumlu. Mimar Sinan Üniversitesi Resim Bölümü mezunu. Çok sayıda karma ve kişisel resim sergisi açtı. *NefesTen* ve *Denizler Geçti Gökyüzümden* sonrası Mart 2016'da üçüncü şiir kitabı *Gitme de Konuşalım*, yayımlandı.

-Hülya Deniz Ünal: “Gitme de konuşalım” diyorsunuz. Bu kitap adını, bir yüzleşme çağırısı olarak okudum ben. İç konuşmalar, çoğaltır gibi görünürken yalnızlaştırabilir de insanı. İçsulara tehlikeli bir işe kalkışıyorsunuz. Yanılıyor muyum?

-Azime Akbaş Yazıcı: Sessiz ve yalnız olduğunuzda iç sesinizi dinlerken bulursunuz kendinizi. Çoğu zaman kalabalık içindeyken duyulan yalnızlığın sesi kuşlar gibi sessiz ve erken giden çocukların sesine karışır. İç konuşmalarım aksine yalnız görünürken çoğaltıyor şiirim masalsi gerçeğini. Tehlikeli görünebilir içsularımın sesi. Ancak; yüreğimin çeperinde acıyan, kanamalı, genç ağaçların gölgesi dururken korkunun kokusunu ezer geçer, düşerim isyanın peşine. Haykırır, gezinirim mayısların içinde. Kriz geçirmiş yüreğime söz geçiremem. Susmaz, usulca okşarım bir serçenin kanadını. Gerekirse boğulurum içsularımın sesinde...

-H.D.Ü: Cezanne, yaratma eylemini bir anlatım edebiyatı olarak niteler. “Resmedilmemiş olanı ressamca yazar ve mucizeyle onu resim kılar” der. Şiir ve resim, her ikisi de Azime Akbaş Yazıcı'nın olmazsa olmazı. Sanat disiplinlerinin birbirini beslediği bir gerçektir, bilinir. Ancak, uygulamada birbirini ötelemeyen

bir âhenk yaratmak zor olmuyor mu?

-A.A.Y: Anlatım her ne şekilde olursa olsun... İster renk, çizgi ister yazı, yontu, dans vs... Ruhunuzun ışıktan bir gökte dans etmesi gibidir. Cezanne'in söylediği, tam da benim yapmak istediğimi anlatıyor. Resim ve yazı birbirinden ayıramadığım ikiz çocuklarım gibidir. Birlikte öylesine uyum içinde geçinir giderler ki ben bile şaşar kalırım çoğu zaman. Bazen renkler yetmez resimlerime, bazen harfler yazılarıma. Resim yazar, yazı çizer bulurum kendimi. Birbirlerini ötelemeyecek kadar saygı duyarlar birbirlerine. Ben de izlerim onların âhengini. Süt beyaz bir kediyi okşar gibi...

-H.D.Ü: Ne şairin içinde esen rüzgârlar ne de yaptığı teknik çalışmalar bir metni şiir yapmaya yetmez. Size göre bir şiirin oluşması için ne ya da neler gerekiyor?

-A.A.Y Ben ne şairim ne de ressam... Diplomamda ressam yazıyor olabilir. Sadece hayatın acemisiyim resim yapmaya, şiir yazmaya çalışan. İç sesim, yüreğim ne isterse, nasıl anlatmak isterse ona kulak veriyorum. Etrafımda, ülkemde, dünyada neler olup bitiyorsa dilim döndüğünce aktarıyorum kalemimden kağıda. İncelikleri unutmadan, haksızlıklara susmadan. Kendime gidiyorum, yitip giden çocukların peşinden. Unutmadan. Kısa kısa notlar düşerek mavi bir kuşun kanadına.

Gitme de konuşalım diyerek usulca sesleniyorum Deniz'lere. Şiir, acımasızca yok edilen bir çocuğun gözlerinden, toprağa karışan ekmeğin kokusudur belki de...

H.D.Ü: Kendine özgü bir dil kurmak zordur. Çoğunluktan ayrılmak, ve bunu yaparken de belli bir estetik düzey tutturalabilmek. Bu kitap size özgü. Diğerlerinin yazdıklarına pek benzemiyor. Aslında ilk kitabınızdan başlayarak ayrı bir kulvarda yürüyeceğinizi sezdiriyordunuz. Bu bilinçli bir seçim mi, yoksa kendiliğinden mi gelişti? "Gitme de Konuşalım" hangi türe giriyor?

-A.A.Y: Kendiliğinden gelişen bir dile sahip olduğumun farkındayım ben de. Bunu pek çok kişiden de duydum. Ancak bu bilinçli bir seçimden öte yüreğimin ve dilimin ortak dökülümü diyebilirim. Farklı olmak gibi bir seçimim olmadı hiçbir zaman. Şiirsel dil, çocukluğumda kendiliğinden gelişti. Evimizde manilerle konuşan bir babaannem vardı, düz cümleler kurduğunu hiç duymazdım. Öylesine derin anlamları olan maniler söylerdi ki, günlük konuşma dili buydu neredeyse. Çoğu zaman İzmit'e anneanneme gittiğimdeseyse o yıllarda hukuk fakültesi öğrencisi teyzemin şiir kitaplarından okumayı söktüğümü çok net anımsıyorum. Teyzemin cep boyutunda ama oldukça kalın şiir antoloji kitapları bulunan kütüphanesinde vakit geçirmek en mutlu olduğum zamanlarımdı. İlk kitabım *NefesTen* yıllarca biriktirdiğim tüm günlük ve yazılarımın neredeyse çok kısa bir özeti. O kitapta kullandığım üst metinler küresel felaketler üzerine kuruluydu. Ve alt metinlerim pek çok haksızlığın iç içe yaşandığı yaşlı dünyamızda. Tüm bunlara çığlık çığlığa bir karşı duruştu aslında. İtirazın sanatla büyüyeceği inancındayım. İkinci kitabım *Denizler Geçti Gökyüzümden* ise zamansız giden tüm çocukları mavilerle buluşturma ve özlem kitabıydı dilim döndüğünce. *Gitme de Konuşalım* ise, diğerlerinin devamı niteliğinde diyebilirim.

Yazdıklarımı veya resmettiklerimi her hangi bir türe sokmak gibi bir kaygım olmadı. Önemli olan içim ne diyordu ve nasıl bir dil kullanmakla mutlu oluyordu? Verdiği ya da vereceği mesajları nasıl, daha kolay sunabiliyordu? Suyun ışılgından içerken, korkunun kırılan ve eksilen yanından geçerken. Komşu güvercinin yalnızlık ezgileriyle dolu kül rengi sabahlardan geçerken tanıklık ettiğim her ne varsa, onlar dökülür dilimden...

-H.D.Ü: -Azime Akbaş Yazıcı yalnızca ressam ya da şair değil. Bir anne, bir eş, bir arkadaş, yani bizden biri. Nelerden hoşlanır, nasıl yaşar? Ne bileyim, mutfakta zaman geçirmekten hoşlanır mı, pazara çıkar mı? Şair ve ressam sıfatlarını kaldıracak olursak, geride nasıl bir insan görürüz?

-A.A.Y: Ne kedilerden, ne de çocuklardan vazgeçer Azime. Onlarla beraberken dünyanın en mutlu insanıdır. Huzuru, sıcaklığı, sevginin en safını yaşar. Çocuklarla resim yapar, oyunlar oynar, kısacası yaşamının en özel zamanlarıdır. Bahçeyle, toprakla uğraşmak onu çok mutlu eder. Gittiği her farklı şehrin, köyün, kasabanın pazarlarını gezmekten, yerel ürünleri incelemekten büyük keyif alır. Mutfakta değişik lezzetler yakalamak, onun için soyut resim çalışmaktan farklı değildir. Uzun yürüyüşler yaparken bol bol fotoğraf çekmeyi ihmal etmez. Bir miyavlamının peşine takılır bazen, kimi zaman bir aracın motorundan kurtarmaya çalışır bir pisiyi. Kimi zaman komşu bahçenin kuruyan çiçeklerini sularken bulur kendini. Evin her tarafına dağılmış boyalarını, kalem ve fırçalarını bir türlü düzene sokamaz. Zira her an evin her yerinde ayrı ayrı çalışmalar yapar. Balkonda kumaş boyarken, evde yarım kalan resminin başına koşar. Sonra bir şiirin peşine düşer ansızın. Sürekli yapacak bir işi vardır, üretmeden geçirdiği zamanı kayıp sayar. Okumadan asla uyuyamaz. Çok sevdiği kitapları hep çalışma masasının üzerinde tutar ve sık sık okşar onları. Hissetmek için onlardan aldığı enerjiyi...

Ve hayat akıp gider. *Gitme de Konuşalım* dediğim herkesin ardından...

devrim dikkaya

Müzik Dolabındaki Caz Kedisi

“mozaik müzik topluluğu'nun “külliyyat”ındaki şiirler”

Değerli “CazKedisi” okurları, şiirin cazla olan birlikteliğine dair albümleri ele aldığımız yazı dizisinin dördüncüsünde geçen sayıda konuk ettiğimiz Mozaik Müzik Topluluğu'na bir başka gözle bakıyoruz.

80'li yıllarda jazzseverlerin arşivinde Tuna Ötenel'in “Jazz Semai” plağı, Ahmet Muvaffak Falay, Atilla Engin ve Okay Temiz'in yurt içi ve yurt dışında yayınladığı albümler, Özdemir Erdoğan'ın çok değerli çalışmaları, Sevinç Tevs ve Tülay German'ın kayıtları dışında Türkiyeli sanatçıların jazz albümleri bulunmazdı. Bugün onlarca albümü olan Önder Focan ve Kerem Görsev'in ilk kayıtları içinse 90'lı yılların ortalarını beklememiz gerekmektedir.

Belki de darbenin yolaçtığı bu içkarartıcı günlerde müzikseverler, gelecek güzel günlere dair içsel yolculuklardan çok “açık mesajlara” ihtiyaç duyuyorlardı. Bu nedenle halk müziğinden beslenen Zülfü Livaneli ve Ahmet Kaya yanında Yeni Türkü, Çağdaş Türkü gibi toplulukları

dinliyordu kentli aydınlar, öğrenciler... Biraz daha entellektüel olanlarsa Bülent Ortaçgil ve dünya halklarının ozanlarının şarkılarını mırıldanıyorlardı.

İşte Mozaik Müzik Topluluğu bu ortamda, üyelerinden Saruhan Erim çok iyi özetlediği gibi “80'li yıllarda 3 kişinin bir araya gelemediği bir ortamda 9 kişinin bir araya gelmesiyle” kuruldu.

Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerinden

kurulu topluluk zaman içinde çok sayıda konuk müzisyeni ağırlasa da, Ayşe Tütüncü, Saruhan Erim, Mehmet Taygun, Serdar Ateşer, Timuçin Gürer ve Bülent Somay'dan kurulu kemik kadroyla 12 yıllık geçmişinde kaset formatında dört albüm yayınladı.

Mozaik Müzik Topluluğu'nun 1983 tarihli ilk albümü “Ölümden Önce Bir Hayat Vardır” dünya halklarının barış, özgürlük ve insanlık hikayelerine dair şarkı sözlerini içeren zamanının çok ötesinde bir konser kayıdır. Topluluğun ikinci albümü “Ardından” ile kendi söz ve besteleri ortaya çıkmıştır. “Ardından” ve takip eden üçüncü albümleri “Çok Alametler Belirdi” de jazz soundunu daha fazla duyduğumuz parçalar yer almakta, son albümleri “Plastik Aşk”da ise rock duygusu biraz daha ağır basmaktadır.

Ümit Kıvanç (gazeteci, yazar ve belgeselci) ve Ezel Akay (reklam ve sinemacı) gibi bugün ülkemizin en yaratıcı sanatçıları da barından topluluğa şiir gözlüğümüz ile baktığımızda karşımıza her albümünde bestelenen birbirinden güzel şiirler görmektediriz.

Topluluğun 1995 yılında dağılması ardından hayranları ellerinde kalan kasetlerini titizlikle sakladılar, grubun üyelerini her gördüklerinde yeniden bir araya gelmelerini, hiç olmazsa kayıtlarını yeniden basmalarını istediler. Sonunda Ayşe Tütüncü önderliğinde dört albüm CD'ye basıldı, dahası yayınlanmamış besteler ve yorumlardan oluşan iki ayrı CD'yle de bir külliyata ulaştı.

Bu değerli çalışmanın ilk kaydı olan 1983 tarihli ilk albüm “Ölümden Önce Bir Hayat Vardır” da Victor Jara'dan Karl Wolf Biermann'a, Inti Illimani'den Pete Seeger'a dünyanın farklı coğrafyalarında özgürlük türküleri söyleyen ozanların şarkıları ustalıkla yorumlanmıştır.

Bu albümde ayrıca Fransız yazar, şair, müzisyen, şarkıcı, gazeteci, senarist, oyuncu, eleştirmen, çevirmen Boris Vian'ın “je voudrais pas crever/Gebermek İstemem” adlı şiiri bestelenmiştir.

“Gebermek İstemem”

Ölüp gitmek istemem şu dünyada /
Tanımadan Meksika'nın kara
köpeklerini / Düşsüz uykularında / Kıçı
pembe maymunları / Ve tropiklerin
öbür oburları / Gümüşü örümcekleri,
dokurlarken / Hava kabarcıklarıyla
yuvalarını / Çekip gitmek istemem şu
dünyadan / Gümüş bir tepsi gibi duran
ayın / Arkasındaki sivri ucu görmeden /
Güneş buz gibi mi / Ya da dört mevsim

gerçekten / Dört tane mi öğrenmeden /
Bir de denemeden / Üstümde bir etek, /
Geniş caddelerde gezinmeyi / .....

Aynı albümde yer alan “Ermutigung/ Yüreklandırma” isimli şiirse Eski Doğu Alman muhalifi sosyalist şair, şarkıcı Karl Wolf Biermann'a aittir.

“Yüreklandırma”

Bu buz gibi günde / Sakın buz tutayım
deme / Katı buz kolay kırılır / Sivriyse
batar

Kolay kırılır o da / Bu acı soğukta /
Buruklaşayım deme / Hele birkafese gir /
Seni kafese koyanlar da / Titrerler
mutluluktan / Seni yakan soğuktan değil.
/ ..... / Sıcaklığına ve coşkuna / ihtiyaç
var. / Bu sessiz zamanda / Susmayı
istemiyoruz. / Bahar dallardan fışkıracak
/ Şakı ki bunu, dünya alem duysun.

Mozaik müzik topluluğunun kendi söz ve besteleri ortaya çıkaran 1985 tarihli ikinci albümü “Ardından” da karşımıza kullandığı kaba ama samimi dil ile Türk şiirinde farklı bir tarz yaratan modern Türk şairimiz Can Yücel'in, “Yeni Türkü”nün de yorumladığı “Yaprak Dökümü” adlı şiiri çıkmaktadır.

“Yaprak Dökümü”

Sararıp dökülmeden önce / kızaran
yapraklar ki onlar / Şan verdiler ortalığa
bütün bir sonbahar / Mevsim dönüp de
yeniden / yeşermeğe başlayınca rüzgar /
Çıplaklığında o atın yine onlar koşacaklar
/ O çocuklar / O yapraklar / O şarabi
eşkiyalar / Onlar da olmasa benim gayrı
kimim var?

Topluluğun üçüncü albümü “Çook alametler bellirdi” geçen sayımızda konu edindiğimiz Antik Yunan'ın lirik şairi Sappho'nu etkilenen şair Meltem Ahıska'nın iki şiiri görünür:

“Sappho İle Konuşma”

ay söndü sonra yıldızlar, / gece yarlandı, zaman geçiyor / aşk yürüdü okşayarak kendini, / yıllarca, yıllarca önceydi / sessizlik içindeydi gökler. / ay söndü sonra yıldızlar, / zaman aralandı, güller açıyor / o yıldız söyleyerek kendini, / yıllarca yıllarca önceydi / sessizlik içindeydi gökler....

“Yürümek”

Gök mavisi ve gül kuruları dökünerek / Saçlarımı rüzgarla eskiterek / Yürümek istiyorum / Yürümek / Çıplak Toprakta / Serin çılgın toprakta / Yüzüm benden vazgeçene dek / Yürümek / Şarkıların sokakta yatıp kalktığı bir ülkeye / Yürümek istiyorum / Gözlerim birer yıldız oluncaya dek / Şarkı söylemek / Bilmediğim bir dilde / İriyarı / İhtiyar / Dostluk üzerine

Bu albümde ayrıca çağdaş sanat dalında uluslararası saygınlığı bulunan seramik sanatçı Hale Tenger'in “Gitmeliydik” şiiri yer almaktadır.

Gitmeliydik

Gitmeliydik / Dalgalar Kanatlarımızdı / Oysa gözlerimiz düğümelerde / Her boğum gırtlığımızda / Gitmeliydik / Dalgalar Kanatlarımızdı / Deniz hürriyeti / Halatları çözerken / Oysa biz bir üzüm salkımı gibi / Ağır dık dalımızda

Bu albümde ayrıca Josef Fodor'un “Kendi bıraktığım izlerde” adlı şiiri çok güzel bestelenmiştir.

Kendi bıraktığım izlerde

kendi bıraktığım izlerde yürümeye / ne gücüm var ne de anlamı var bunun / varsın tersyüz olsun yüreğim / varsın peltekleşsin dilim / konuşmayı unutan / ya da yeni bir dile başlayan gibi / tüm bu yararsız anlamsız döküntüleri / kurumuş çalılar gibi ateşe vermek isterim

Müzik tarihimizin bu en başarılı topluluklardan biri olan grubun 1990 tarihli “Plastik Aşk” adlı albümde bestelenen herhangi bir şiire rastlamazken, daha önceki albümlere şiiri vermiş şair Meltem Ahıska'nın albüme isim veren şarkı başta olmak üzere birden fazla parçaya söz yazdığını görmekteyiz.

“Plastik Aşk”

Bu çocuk zor bilecek aşklar neydi eskiden / Büyük bir kristal kavanoz gibi / Nasıl kırılırdı değmeden / Şimdi seyret zamanı / Yapma, seyret zamanı / Yapma çiçekler sunuyor sana / Tut iliştiir göğsüne / Bu çocuk zor bilecek / Umutlar neydi eskiden / Sevik bir ahşap salıncak gibi / Nasıl hızlanırdı kendinden / Şimdi tutun zamana / Bakma tutun zamana / Rahat koltuklar sunuyor sana / Çek de otur üstüne / Sakla kendini bilmesin çocuk / Bu çocuk zor bilecek / Ayrılmak neydi eskiden / Parlak bir deniz feneri gibi nasıl sönerdi üflemeden / Şimdi söylen zamana / Durma söylen zamana / Artık dert değil ayrılık / Plastik aşk hep güçlü / Sakla kendini bilmesin çocuk

Çok değerli sanatçı müzisyen Ayşe Tütüncü'nün binbir emekle uzun yıllarını harcayarak hazırladığı “Külliyat” dlı çalışmada Mozaik Müzik Topluluğu'nun tüm albümleri ve yayınlanmamış parçalarına ulaşabilir, şiirin müzikle olan dostluğunu en güzel örneklerini dinleyebilirsiniz.

sürekli bir Azeri şarkısı biter plakta

sürekli bir Azeri şarkısı biter plakta
kadehte rakı şişede şarap biter
ikinci limanında vardiya biter üçüncü şehrin
sofrada ekmek biter
sonra çıkıp güler bir çocuk bacak aramdan
sesi uzanır ülkelere
kaşında kirpik biter

ben ne düşünsem sen gelirsin aklıma
parçasız bulutlu sokak
tek parçalı deve dikenini sallanır
dudağında sevimli bir yalnızlık
eteğinde rüzgar biter

ben her yarıştığında utançtan
dişlerim batır ağızıma
senin beklediğin el bebe gül bebe
Asyalıyı kim dinlesin
sırası gelir bir halkın sesi sıradan geçer
sur biter sür biter on deste biter
kafası karışık bir taze şuramda
söz biter saz biter her neyse biter..

Desen: Burcu Firdevs Demirağ

m. mahzun doğan

Caz tadında...
(Günlüklerimden seçmeler)

“Hoşça kal ayak izim”

9 Ocak 2007, Salı, Ankara

Dün, tahmin ettiğimden de kötü bir sonuç çıktı karşıma. **Gülnaz** (Çolak), bu kez taşınabilir bilgisayarını da getirmemişti. Dolayısıyla, ikinci kez fiyaskoyla sonuçlandı dia gösterisi... 11 Aralık'ta yapacaktık, “*Ölü Ozanlar Kenti: Sivas*” adlı gösteriyi. Projeksiyon makinası için canım çıkmıştı. Gösteri öncesi Gülnaz'ı ne kadar arasam da, cep telefonundan bile ulaşamamıştım. Akşam vardığım da ise, projeksiyon makinası yoktu. Ankara Fotoğraf Sanatçıları Derneği'nden (AFSAD) ayarladık. Taksiye atlayıp gitmiştik **Necmettin**'le (Erol)... Alıp geldik, ancak sidiyi (CD) açmamıştı bilgisayar. Ertesi gün de, yayan götürüp vermiştim o projeksiyon makinasını. Boşuna çile çekmiştik kısacası... Şimdi yine sorun çıktı işte. Moralim bozuldu. Seçtiğim şiirleri bile okuyamayacağımı düşündüm... Daha doğrusu iş başa kalmıştı, okuyacaktım mutlaka da, ruhunu veremeyeceğimi sanmıştım. Nitekim, başlangıçta öyle oldu. Biraz, zoraki okuyor gibiydim. Neyse, çabuk atlattım o ruh halini... Şiirlerin arasına, **Metin Ağabey** (Altıok) ve **Behçet**'le (Aysan) ilgili bazı anıları da ekledim... **Uğur**'dan da (Kaynar) şiirler okudum. Bitişini ise, Behçet'in “*Bu Aşk, Bu Şehir, Bu Keder*” şiiriyle yaptım:

“hoşça kal ayak izim
serseri sokaklarda
hoşça kal
(...)
gidiyorum
bu şehri bu yağmuru

bu düşleri

bu aşkı bu kavgayı bu kederi
size bırakarak.”

Ben şiir okumayı bitirdikten sonra, **Celal Ağabey**'den (Kurtuluş) şiir istedim. **Şükûfe Nihâl, Necip Fazıl, Nâzım Hikmet, Faruk Nafiz Çamlıbel**'den şiirler okudu. Sonra, **Özcan Ağabey**'e (Tokyürek) yönelttim sözü. O da kendi şiirlerinden paylaştı bizimle.

Akşamın ilerleyen saatlerinde, çoğu kişi gitmişti artık, bizbize gibiydik... **Koray Hanım** (Çetin), dia gösterisinin yapılamaması nedeniyle eleştirdi beni. Suçladı demek daha doğru... Biraz da uzadı konu, doğrusu bir ara epeyce gerildim, sinirlendim. Tuttum kendimi.

Behçet'in “*Bu Aşk, Bu Şehir, Bu Keder*” şiirini, bütün doğallığıyla çok iyi okuduğumu söyleyip, yeniden okumamı istemişti Koray Hanım. Okuyamayacak kadar gergindim. Okudum ama, bilmiyorum, önceki gibi oldu mu?

***

Kemal Ağabey'in (Çelik) sergisi varmış Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde (ÇSM)... İzlemediğim için kırgınlığını belirtti. Oysa bilmiyordum. “*Bütün Yönetim Kurulu üyelerine davetiye bıraktım buraya...*” dedi. Meğer, ben İzmir'deyken bırakmış. Açılış yapıldığında da İzmir'deymişim zaten... Yarın, uğrayıp göreceğim.

Kemal Ağabey, “*Bir kâğıt ve kalem de olacak yanımda. Senin portreni yapacağım o gün!*” dedi. Sanat Kurumu'nda, panoda, onun **Veysel Öngören** portresi asılı. Nasıl da güzel buluyorum o portreyi. Bıyık, sigara ve saçlarıyla özetlenivermiş bir Veysel Baba! Onu gösterip, nasıl da güzel olduğunu söyledim. Bir anısını anlattı. **Azime Korkmazgil, Hasan Hüseyin**'in bir portresini istemiş ondan. Hasan Hüseyin'in ölümünden sonra... Portre çizimi için fotoğraf v.b. gerekli mi diye sorduğunda, “*Gerek yok!*” demiş. “*Çünkü, o kadar yerleşmişti ki yüzü belleğime...*” dedi, “*Zaten, bıyık ve saç yeterliydi onu çizmek için...*”

***

Sanat Kurumu'nda, son kez şiir

okuyacakken, bir rakı daha istemiştım **Fahri Bey**'den... Hülya Hanım, "Az iç, buradan sonra bizim bara götüreceğim seni!" dedi. Öyle yaptım. Kızı **Naz** da vardı yanında. Üçümüz beraber gittik evlerine. Yemek yedik, rakıya devam ettik, müzikler dinledik. Bir tavşanları var. Onu sevdim, okşadım. Ne güzel bir tavşan... Ne güzel maydanoz yiyordu. Kucağıma alıp okşadım, maydanoz yedirdim avucumdan...

Saat, 04'tü yattığımızda. Sabah saat 08.30'a kurmuştım cep telefonu saatini. Oradan yayan geçiveririm **Halide Edip Adıvar İlköğretim Okulu**'na diye düşünmüştüm. Öyle yaptım. Her ne kadar, Hülya Hanım, "Dolapta her şey var... Kahvaltını yaparsın, biz uyuyor oluruz..." demişse de, kahvaltı falan yapmadım. Çünkü, uyku ve yatak öyle çekiyordu ki beni...

Saat çaldıktan sonra, yeniden dalmışım uykuya. Bir açtım ki gözlerimi, saat 09. Fırladım hemen. Yüzümü yıkayıp düştüm yola... Okula vardığımda 09.30'a geliyordu saat. Birazcık gecikmişim. 7-A sınıfını sordum çocuklara. Gösterdiler. Tam sınıfın bulunduğu ikinci kata çıkmışım ki, iki kız öğrenci yaklaştılar ve "Siz Şair Amca mısınız?" dediler. Götürdüler beni sınıfa. Öğretmenleri **Nevin Hanım**'la (Şişman) tanıştım. Önce, çocukların performanslarını izledim. Dilin yanlış kullanımlarına dikkat çeken oyunlardı bunlar. Kısa oyunlar... Kendileri yazmış çocuklar, kendileri çalışmış, hazırlanmışlar. İkinci gösteride yine bir oyun canlandırıldıktan sonra, çocuklar arkadaşlarının verdiği bir mektuptan söz ettiler. Mektup, tebeşirle tahtaya da yazılmıştı önceden. Ancak, dil ve noktalama yanlışları vardı mektupta. Onları görüp düzeltmelerini istediler arkadaşlarından. Yanlış bulan öğrenci parmak kaldırıyor, sahnedekiler onlara söz veriyor ve tahtaya çıkıp, gördüğü yanlış düzeltiyorlar...

İlgiyle izledim. Keyif aldım gösterilerinden.

Neden performans deniyordu acaba? Ya da performansın yerine ne kullanılabilir?

Sonra, "Şiir ve Şiir Bilgisi" bölümüne geldi sıra. Ben çıktım sahneye. Daha doğrusu, tahtanın önüne çekilen sıraya oturdum. Anlattım kendimi, yaşamımı, gazeteciliğimi, televizyonda, radyoda yaptıklarımı... Şiir kitaplarımı... Sonra çocuklar bana soru soracaklardı. Sorusu olanlar parmak kaldırdı, söz verdim. Oldukça meraklı buldum öğrencileri. Şiirlerimin türünden, seçtiğim konulardan, neden gazetecilik ve edebiyatı seçtiğime kadar değişik sorular yönelttiler. Yanıtladım. Benim için de keyifli oldu. Sonra, imza attırdılar boş kâğıtlara... Hepsine kâğıtlar imzaladım.

Bir çocuğun adı **İmge**'ydi. Anne ve babasının şiirle ilgili olup olmadığını sordum ona, adı nedeniyle... Olur ya, belki de şairdir babası ya da annesi... Değilmiş...

Bütün yorgunluğuma ve akşamdan kalmalığıma karşın, adeta ayrılmak istemedim çocukların arasından. Keyif aldım onlarla geçen saatlerden. Sabah, yatakta kalkmakta zorlanırken, "Nereden çıktı bu iş!" diye geçmişti içimden, oysa okuldan ayrılırken farklı düşünüyordum. İyi ki gitmişim oraya...

***

Yayan geldim eve. Yatıp biraz dinleneyim dedim. İki saat kadar uyuduktan sonra, telefonlarla kalkıp, çay koydum. Çayımı yudumlarırken, cep telefonum çaldı. **Ayşegül Hanım** (Soyadını sormadım zaten. Bilmiyorum.), "Kömürde Açan Çiçek" ve "Kömür Kokan Şiirler" kitapları için arıyordu. İzmir'den **Reyhan Hanım** (Orhun) vermiş telefonumu. Kızılay'da bir buluşma adresi düşünürken, "Sizin yeriniz neredeyse, ben de gelip alabilirim" dediğinde, durumu anlattım. Büromuzun olmadığını, evimden getireceğimi, evimin Çankaya'da olduğunu... Meğer o da Çankaya'daymış. "Neresi'nde?" sorusuna, "Atakule yakınında" yanıtını verdim. O da yakın oturuyormuş. Daha kolay buluşabilecektik. Hoşdere'deki Mado Pastahanesi'nde buluşmayı kararlaştırdık 16.00'da. Gittim.

Güzel insanın arkadaşı da güzel olur elbette... Reyhan Hanım da, eşi de çok iyi bir izlenim bırakmıştı ben de... Ayşegül Hanım

da öyle oldu... Salep içerek söyleştik bir saat kadar. İş Bankası'nın Çankaya Şubesi'nden emekliymiş. O şubede ne çok işlem yaptırmıştım. Belki de önceden defalarca karşılaşmıştık... Belki de değil, kesin!

Ayşegül Hanım'la buluşma öncesinde, **Deniz Halilibeyoğlu'nun** annesi telefon açıp teşekkür etti. Çok mutlu olmuş öğrenciler, çalışmalarına katılmamdan...

***

Asi (Balkar), **Roque Dalton**'dan üç şiir çevirmiş. siir.gen.tr için göndermiş şiirleri. Bugün okudum. Tanımadığım bir şairdi. Öncelikle, yaşamöyküsü ilginçti. Hüzünlendirici...

El Salvadorlu. Aynı zamanda gazeteci. Meslektaşız... 14 Mayıs 1935'te San Salvador'da, Quezaltepeque'de (El Salvador) doğmuş. San Salvador, Şili ve Meksika üniversitelerinde hukuk ve toplum bilimler alanında öğrenim görmüş. 1955 yılında El Salvador Komünist Partisi'ne katılmış. Tutukluluk, sürgünlük yaşamının bir parçası olmuş. Bir de ölüm tehlikesi atlatmış. Bulunduğu binanın duvarları delinerek kurtarılmış.

Asi, bu ölüm tehlikesinin neden kaynaklandığını, nasıl bir ölüm tehlikesi yaşadığını yazmamış. Guatemala, Meksika, Çekoslovakya, Küba ve Kuzey Vietnam'da on üç yıl sürgünde kalmış. İlk şiir kitabı, 1961'de Meksika'da yayımlanmış: La Ventana En El Rostro (Penceredeki Yüzüm). Yapıt, Uluslararası Öğrenciler Birliği'nin (UIE) düzenlediği Uluslararası Edebiyat Ödülü'nü kazanmış. 1969 yılında ise Küba'da, Casa de Las Americas Şiir Ödülü'nü kazanmış. Prag'ta iken kaleme aldığı Taberna y Otros Lugares (Taverna ve Diğer Yerler) adlı yapıtı nedeniyle... Küba'da yaşarken, 1973'te ülkesine dönmeye karar vermiş. Dönmüş ve Halkın Devrimci Ordusu'na (Ejército Revolucionario del Pueblo, ERP) katılmış. Yeraltında bir gerilla olarak yaşamaya başlamış. Bu arada şiirler, öyküler ve popüler tarih yazmayı da sürdürmüştü. Takma adlarla... 10 Mayıs 1975'te idam edilmiş. Hem de, ERP

yönetimince... Suçu, savaşımın yürütülme biçimi ve örgütlenme konularında farklı görüşler taşıması... İdam eden ERP yönetimi, sonra suçsuz olduğunu kabul ederek, "anısının yaşatılacağı"nı duyurmuş.

"Sözcükler istiyoruz uyanışın şarkısı için." dizesiyle bitiyor "Sözcükler" şiiri. "Senin Gibi" şiirinde şöyle diyor:

"İnanırım dünyanın güzel olduğuna ve şiir, ekmek gibi, hepimiz içindir.

*Ve damarlarım öldürmez beni
ama içindeki kan tüm gücüyle
yaşamak için çabalar
aşk için,
küçük şeyler için,
kırlar ve ekmek için,
hepimizin şiiri için."*

"Kesinlik" adlı şiiri ise şöyle:

Dört saat işkenceden sonra, işkenceci ve diğer iki polis bir kova suyu tutukluyu uyandırmak için döktü ve "Yüzbaşı postunu kurtarmak için bir şans verdiğini söylememizi emretti bize. Hangimizin camdan gözü olduğunu bilersen işkenceden kurtulacaksınız." dedi. Cellatlarının yüzlerine kısa bir süre baktıktan sonra, tutuklu, içlerinden birini işaret etti. "Onunki. Onun sağ gözü camdan." Ve şaşırıp polis "Kurtuldun! Ama nasıl tahmin ettin? Bütün yoldaşların karıştırmıştı, çünkü o göz Amerikan malı, kusursuz." dedi. "Çok basit," dedi tutuklu, yeniden bayılacağını hissederek, "yalnızca o gözü bana nefret etmeden bakıyordu." Kuşkusuz onlar işkence yapmayı sürdürdüler tutukluya.

(21.50)

örsan gürkan aplak

süleyman yanı

Süleyman doğuştan
Tanrı'yı severdi ama
bu, başına dert olacak.
Ölmenin de tanımı

-Tanrı sözünü tuttu
sevişmemize izin verdi
aman, dedikleri kendinin değil
ya duydu
ya kafasında
konuşulanlar

Şimdi kararır Süleyman,
akşamın gerekliliğini anlayamazsın
kendi vücudundan korktun insanca
şuracıkta dursan geçerdi
yağmurun vücudunu okşasa

süleyman aytaç

misafir

Ezgi ve İlker'e

Nasıl yaklaşıyorlar birbirlerine
İki güzel insan
İki can dost
İki'de bir olmuşlar
Bir'de dünya

Orhan Veli'ye benzetiyor Ezgi
Don Kişot'a Nietzsche'ye İlker
Eski maocu yeni taocu
Demiş ardından Sarsmaz

Bense
Elimde kızıl gül
Kalbimde yara
Güvercin anısı
Kırık parmağımla

Uçtum geldim kapınıza

Desen: Oğuz Demir

erkan karakiraz

şiiir güncesii

rehavet, imza şeysi, şerbetçi otu, ece ayhan'ın yusuf alper'e mektubu, yaldızlı bir yanılısama ve şiiirli miirli cazlı davullu miyav miyav 4'.33" bir izmir akşamı

Yazın harlı nemini hissettirdiği, o yapış yapış, vıcık vıcık, bir kedinin pütürlü cazbant dili denli sıcak günlerinden biri. Uzun, yorucu bir gün geçirmişim; sıkıntılı, yorgun, bezginim. Okuldan çıkar çıkmaz, bırakmam gereken dosyalar sebebiyle, dosdoğru eve yollanıyorum. Dosyaları, darmadağınık çalışma masamın üzerine özensizce bırakıp, demode, zevksiz duvar saatine bakıyorum: *saat tam dört* (içimden, *yoksun!* diyorum, yemyeşil kederleniyorum).

Noktürn Yayınları'nın en son bastığı, aralarında benim *İçgeçit* başlıklı ilk kalp ağrımın da olduğu, şiiir kitapları üzerine düzenlenen *söyleşi ve imza günü*, saat altıda başlayacak; konuşmacılardan biri de benim. Azıcık soluklanmak üzere tozlu kanepeye oturuyorum. Sonra ayaklarımı uzatıp başımın altına köşe yastıklarından birini alıyorum, ufaktan kaykılıyorum. Trompetler, aksak davullar, kedi pençeleri, miyavlayan döküm ziller, süpürge bagetler... Terlemiş ve susamış olarak sırıyorum. Ağzımda kekremsi bir caz ve bakır ağısı. Uzay boşluğundan zamana dokunuyorum parmak uçlarımdan alev almaya başlayarak. Duvar saati, tam

karşımda: altıya çeyrek var, uyumuşum! Skandal! Üstümü değiştirmeye vakit yok, kana kana su içiyorum.

Buca Yedigöller'den Alsancak'taki söyleşi ve imza gününe vaktinde yetişmem imkânsız. İki araç değiştirerek, *Aydın Şimşek'in* yıllardır, azimle ve inatla çekip çevirdiği *Kanguru Kültür ve Sanat Merkezi'nin* birinci katındaki loş salonunda alıyorum soluğu. Kapı, kale kapısı sanki, sıkı sıkıya kapalı. Kapı tokmağını gürültüyle inletiyorum; sessizce, dikkat çekmeden girmem mümkün olmuyor. *Kadir Süren* açıyor kapıyı. İçeri girdiğimde, üçüncü katılımcı şair olan *Yunus Koray'ı* konuşuyor buluyorum. Etkinliğin moderatörlüğünü üstlenen *Yusuf Alper*, ben yokken yayıncımız *Harun Atak'tan* sonra *Hüseyin Peker'i* almış konuşmacı olarak. *Yunus Koray'ın* ardından *Selami Şimşek'i* çağırıyor masaya konuşmacı olarak. Hepsi şiiir serüvenlerinden, şiiire bakışlarından kısaca bahsedip ikişer şiiirlerini seslendiriyorlar.

Sıra bana geldiğinde, ben başlamadan, *Yusuf Alper* söz alıyor ve 2014 yılında, *Veysel Çolak* yürütücülüğündeki *Karşıyaka Şiiir Atölyesi'nin* düzenlediği *Edip Cansever* etkinliği öncesinde, kendisini oldukça etkileyen, hiç unutamadığı, ilk yüz yüze karşılaşmamızdan bahsediyor. O gün, benim kendisinin yanına kitapçılarda baskıları bulunmayan kendisine ait şiiir kitaplarıyla gidip, hepsini adıma imzalatmış olmamdan yola çıkarak; şiiire ve şaire, geleneği ve bütünselliği gözeterek yaklaştığıma, yazdığım tüm metinlerin sıkı bir çalışma ve uzun okuma mesailerini sonucunda şekillendiğine vurgu yapıyor. Yüksek sesle seslendirilmeleri oldukça zorlayıcı olabilen şiiirlerimin en seslendirilebilir olanlarından ikisini -“ben, godot. çok beklettim mi?” ve “ikiye bölündüm. acıdım.”- biraz da heyecandan, tökezleyerek okuyorum -kirli gömleğimden taşıyor kalbim:

“...yeis içinde oturdum içimdeki taşa/ ot tutuşturdum eline, ayrılar sokuşturdum orasına burasına/ ağızlar çoğalttım, dayanamayıp yalanlar sıraladım. kinliydi/ yağmurun pası, oransızdı eylemin gösterişsizliği, kulelerden/ ihtilâl doruklarına!...”

Benden sonra, gencecik iki şair, *Yunus Pamuk* ve *Gökhan Gölcük* konuşup şiir okuyorlar. Etkinlik, *Hüseyin Peker*'in *Rüzgârlı Ceket*'ten bir öyküsünü okuması ve *Harun Atak*'ın son yazdığı şiirlerden biri olan “İçim Kimin Eskisi”ni seslendirmesiyle son buluyor. Sorular soruluyor, kitaplar imzalanıyor, fotoğraflar çekiliyor, *Instagram*'dan paylaşıyor, ayaküstü sohbetler ediliyor, çıkışta dışarıda bir yerlerde -Kırmızı Bar- oturup sohbete orada devam edilmesine karar veriliyor.

Kırmızı'nın bulunduğu daracık sokaktaki üç masayı birleştirip oturuyoruz... Aşk, şerbetçi otu, eskiden taşrada tren yolculuklarında içilen *Tekel* biraları, İstanbul'da da tekrarlanacak olan imza gününe ilişkin hazırlıklar, genel olarak edebiyat ödülleri ve *Neda Olsoy*'un aldığı “özendirme ödülü”, şiirde tutuculuk ve şiir dergileri üzerine laflıyoruz. Sokakta, gece boyunca, herhangi bir sesin müzik meydana getirebileceğini ispatlarcasına, çevreden alınan seslerle, üst üste, defalarca, *John Cage*'in 4'.33”ü yankılanıyor. En sevdiğim yapıtıdır *Cage*'in! Nereye gitsem peşimden gelir.

Yusuf Alper, imza günü için yanında getirdiği ve bende *Era Yayıncılık*'tan Ekim 1994'te yapılan ilk basımı bulunan *Yaldızlı Bir Yanılsama* başlıklı şiir kitabının, *Digraf Yayıncılık*'ın *Şiirden* dizisinden Şubat 2008'de yapılan ikinci basımını, bu ikinci basımın sonuna, *Ece Ayhan*'ın kitaba dair değerlendirmeler yaptığı *Yusuf Alper*'e yazdığı mektubunun da eklenmiş olması sebebiyle, adıma imzalayıp bana hediye ediyor: “Yusuf Alper'den Sevgili şair Erkan Karakiraz'a, Sevgilerle, dostlukla... 3.6.16” yazıyor kitabın üçüncü sayfasına.

Ece Ayhan, 'kargacık burgacık' yazısıyla, “Belli etmiyorsun ama sen de 'yaralısın'. (Şairler arasında, yarası olmayan kim var zaten? Bence, şairler, şu ya da bu biçimde 'yaranmış' insanlardır.)” diye sesleniyor *Yusuf Alper*'e ve “Beni (de) şu iki dize durdurdu” deyip, hem o iki dizenin hem de altını çizdiği “bir dolu dize”nin örneklerini sıralıyor:

“Bir dağda tüfek çatmış yaralı yalnız adam
Ateşsiz, dağbaşında ne yapar bilmiyorum”

“Ablamın yarlardan kendini sulara
kaydırdığı.”

“Avcuma tükenmezle yazdığım dize”

Ece Ayhan, mektupta, *Yusuf Alper*'in kitabında dert edindiği *baba* kavramını irdeliyor, lafı ikincilere getirip “Sözgelimi biz 'ikinci yeniler' olarak biraz da 'ayrıntı' değil miyiz? Ayrıntıyı gözden kaçırırsak 'bütün'ü göremeyiz gibime geliyor. Öncelikle bir insanın meramının ne olduğuna bakmalı” diye yazıyor. Bir başka yerde de, “Anladığım kadarıyla, Freud'un 'baba'sıyla, senin babanın bir ilişkisi yok.” diye yazıyor ve bir tavsiyede bulunuyor: “Neden bütün Türk yazın'ında, yaklaşık olarak dahi, hiç trajedi yazılmamış; bunun üzerinde durmanı isterdim.”

Başımı kitaptan kaldırdığımda, bir de bakıyorum *Harun*, akıllı telefonundan bir şiirini yüksek sesle okuyor masada: “-çin”

“.../ Avuçlarım sana hep yağmur taşı/
Göğsünün kuşları yunsunçin/ Rüyalarına sarılsın, uyusun mehtabı/ tenin tenimde gülsünçin...”

Bir ara sokakta peyda olan kalabalığın içinden bir genç bana doğru yürüyüp, “Seni tanıyorum, sen edebiyatçısın”, diyor, gülümsüyor. Önce tanıyamıyorum ama yine de elini sıkıp yanaklarından öpüyorum. Spor şapka takmış, keş bir *Peter Pan* adeta. Dikkatli bakınca, kim olduğunu anlıyorum: *Eren Okur*. Bir an bize doğru bakıveren *Harun*, pek memnun olmuyor *Eren*'i gördüğüne: *Kaptan Hook*, *Peter Pan*'a karşı! Caz davulu atağa geçiyor, mırıltılar, hırıltılar, dikilen kuyruklar; bir patırtı kopuyor, kısa süreli gerilimli bir ağız dalaşında karşılıklı küfürleşiyorlar. Yatıştırıyoruz ikisini de tadımız kaçmadan. *Eren*, yoluna gidiyor, *Harun* birasına dönüyor. Bir sokak kedisi bacaklarına sürtünüp geçiyor. Şişelerin tokuşturma sesleri caza meylediyor. Çın-çı-çın-çinnn-ç! Lıkır lıkır lıkır... Ohhh! 4'.33” yankılanmaya devam ediyor.

muharrem sönmez

domatez

insan uzun uzun düşünüyor bunu
oysa hayat yeterince kısa
bir de bana ait ne varsa dünyada
işte o suskunluğu hep hatırlıycam

uzun uzun anlattım sonra
nasıl geçtiğimizi bir gece
bir gece *dünya* yığılıp kaldı alınımıza
işte bilinmez dediğim o şey
bir kez bulaştı mı uykumuza

çok mu uzaktım o sıralar
sanki kumuna çöl arardım dilin
oysa güneşi bulmaktır zaman
döndükçe dönenir boşluğu
bir göz açımı kadar
bir var
ben yok

insan değil yalnızlık kılınlanır
her kırpışında çoğalır gözleri
öyle çaresizlikler icat etmişiz ki
hızına yetişilemiyor utançsızlığın

ve kediyi gölgesiyle topladım uzun uzun
huzursuzluk bunun işi
bulutu bahanesiyle
susuzluğun işi benim
akşamı toplamak mı
işte o pazarcıların işi
kimseler düşünmez ki o vakit
domatesler hâlâ neden sever bizi...

herkes her şeyi biliyor
bense sanmalarla yoluyorum zamanın metal saçlarını
yaşamak dedikleri gölge atı özgür bıraktım
hangi kentte hangi beton yatağında
onu bile bilmiyorum
sadece iki kürek ellerimdeki yokoluşa çektiğim
çünkü ben bir kıızıldereliyim
sonumda alacağım benden alınan her şeyi geri
dünya yukarı yüzdükten sonra
anlatacak bir öyküm olacak
çocuklarım ve dostlarım ve benim gibi kimseler
belki alaycı bir kuş sadece
taklit edip duracak sıkılmaksızınimzalamayı reddettiğim sayfaları
toprakta uzanıyor olduğuma sevineceğim

bilmiyorum nasıl başa çıkacağımı boşalan bira şişesinin sancısıyla
eve nasıl döneceğimkim karşılayacak beni
uzaya çıkıyormuşçasına yol alan bir otobüsün içinde
kasalanmış balıklara benzeyenlerin
ya da bir kaldırırma demirlemiş elleri bacakları arasında
bir kuru ekmeğe tebessüm eden çocuğun yerine kendimi koymadan
nasıl bitireceğim günü uyku denen felçli gelinle
sabahı bu sefer kim koparacak dalından
mevzilerde toplantılardahamle olmaktan kim kurtaracak beni
bilgisayar çağının virtüözleri
her defasında daha acıklı bir konsere bilet dağıtırken
bir mülteci daha dikenli tellerin şafağına yüz sürerken
çatışmaların arasından şemsiyemi açarak sadece
ve gözlerimi yumarak nasıl katledildiğime
ve bir leopar daha tarih öncesine dönmeye karar verirken
çöp olmak için üretilmekte olan her şeyin arasında
ve ben burada beyaz bir sayfanın kafasına buyrukluğunda bile
yorgun bir elin insafına kalmış bir kar küresiyken
nasıl yağacağım
simlerimden ne anlayacak ağaçlar
yarın nasıl gideceğim işe silahlarımı bırakıp
nasıl doğacağımgonca taşan gözlerimigüneşsiz
aklın tehditkar ev sahibi olmadan
kendimi geride bırakmadan
olmak istemediğim şeyi yanıma almadannasıl
herkes biliyor nasıl olduğunu
bense bir marlin sanıyorum hâlâ kendimi
kancalardan geleceğin şiiriyle kurtulacağımı hayal eden
hep öyle yüzmüş
hep öyle yüzmüş

kimse'yle monolog

I.

DOĞUM

Çalkantılı bir gecenin sonunda doğdun. Ben, Bay ve Bayan Kimse'nin aşkı, sevimleri Picasso'nun bir tablosunda nasıl resmedilirdi, diye düşünürken doğdun. Onlar silinip gittiler (zaten yoktular), sen kaldın. Seni silmedim, tersine can, dil, duygu, düşünce vermeye, kalemimin mürekkebiyle (n'eylersin, bu bilgisayar çağında benim gibi önce kalemle yazan çok dinazor var) büyötmeye karar kıldım.

Yokluğun, boşluğun adı olan bir varlıksın sen. Biçimin; elin, dilin, yüzün, gözün... yok. Sana hangi biçimi verirsem ona sahip olacaksın. Birisi değilsin ki bir tanımın yapılınsın. Herhangi bir dilde özne olabilirsin, ancak boşluğu temsil eden bir özne... Örneğin: "Şu şiiri kim yazdı?" sorusuna, "Falanca ya da filanca yazdı." denilerek yanıt verilen bir cümlede adı ve sanı belirtilen özne ve onun gerçekleştirdiği bir eylem söz konusudur. Aynı soruya "Kimse" yanıtı verilemez. Verilse de o şiir yazılmamış demektir, olmayan bir varlık nasıl bir şey yaratabilir ki?!

Sen benim yazı nesnem olacaksın Kimse. Düş, düşünce, eleştiri, imge, deneme vb. nesnem olacaksın. Yokluğun içinde var olacaksın. Seni "biri"lerinden aldığım parçalardan oluşturacağım. Bu seni "biri" ya da "herkes" yapmaya yetmeyecek elbette. Birilerini, herkesi içinde taşıyan, olmayan bir varlık, Kimse olarak kalacaksın.

Sen aynı zamanda olmayan, olduğu halde varlığını göstermeyen çokluğun da adısın Kimse. Örneğin, "Onca insan kıyımının, açlığın, sefaletin karşısında kimsenin kılı

kıyırdamıyor." denilir. Kimdir kılını kıyırdatmayan bu kimse? Biçimsiz bir varlık topluluğu, bir çokluk, belirsiz bütün. Demek ki, kimse olmaktan ancak tepkisini gösterme yeteneği gösterilerek çıkılabilir ey yokvarlık!

Seninle söyleşimde ince bir ip üzerinde yürüdüğümün bilincindeyim. Kimi söyleşilerimizde sınırlar birbirine karışabilir. Benim söylediklerim senin, senin söylediklerin benim söylediklerim gibi algılanabilir. Oysa sen konuşamazsın. Konuşsan bile sana verdiğim sözcüklerin sınırları içinde kalabilirsin ancak. Sözün kısıtı, burada yazarlık gücümü görüyorum. Bunu sakın kibirlilik, özseverlik vb. olarak alma. Yazarları öteki insanlardan ayıran şey, yokluğun, boşluğun, devinimsizliğin, sessizliğin içinden sözün gücünü çekip çıkarıp aynı yokluğun, boşluğun, devinimsizliğin, sessizliğin suratına atmasını bilmeleridir.

MİSTİK

Mistik bir varlıksın sen Kimse. Nedir bir şeyi mistik kılan? Gizemli ve büyüleyici, elle tutulduğu sanılan ama tutulamayan, yokvarlık oluşudur. Bu zamana değin mistisizm hep dinsel çerçevede aranmış. Bilinen gerçekliğin ardında, ötesinde o gerçeği yaratan aşkın bir varlığa, tanrıya ulaşılmış. Bu yanılgı hala sürüyor. Düş ve düşünce bu kısır çerçeve içinde boğuluyor. Oysa doğada, insan ilişkilerinde hiç de dinsel çerçevenin sınırlamadığı, gizemli ve büyüleyici o kadar çok şey var ki!

Senin tanımını yapan sözlükler kim olduğu bilinmeyen ya da belirtilmeyen herhangi bir kişi olduğunu söylüyorlar. İşte bu yanınla mistik bir yanın var.

Şiiri ele alalım. İnsanın imgelem gücünün derinliklerine sözcüklerle inen şiir, orada bulduklarını yine sözcükler aracılığıyla çıkarıp bir varlık koyar ortaya. Biz bunu şiirin kendisi olduğunu sanırız. Hayır, o k u d u ğ u m u z , s e z i n l e d i ğ i m i z , duyumsadığımız şey, şiirin dış görünümünün ardında yatan gizemli ve büyüleyici bir yokvarlıktır. Kavrama dönüştürülemez bu varlık. Dönüştürülmeye çalışılan yerde de gizemini ve büyüsunü yitirir. Buradan mistisizmi dinsel çerçevede, gerçekliği öte dünyada ve belirsiz zamanda arayan geri

kafalı şairle dinsel çerçevenin dışında, gerçekliğin gizemli ve büyüğü yanını burada ve şimdinin içinden bulup çıkararak modern, daha da ileri gidelim, materyalist şair ayrımını yapabiliriz. Ne dersin Kimse?

SÖZLÜKLE AŞK MEKTUBU YAZMAK GİBİ

Sevgili Kimse,

Ciaron'un ölümü üzerine Humanité gazetesinde bir yazı okumuştum. 1947 yılında Fransa'ya gelmiş. Söyledikleri arasında bir cümlesi oldukça çarpıcıydı. Fransızca olarak yazmaya başlamasını: "Yabancı bir dille yazmaya başlamak sözlükle aşk mektubu yazmak gibi bir şey" diye dile getirmiş.

Şu ya da bu nedenle yurtdışına yerleşen, daha sonra da yaşadıkları ülkenin dilleriyle de yazmaya başlayan yazarlarımızı, şairlerimizi düşünüyorum da... Sözlükle yatıp, sözlükle kalkıyorlar. Yazdıklarıyla sonunda kendilerine bir yer açabilenler epeyce; iki dilli, iki kültürlü olmanın zenginliğini yazılarına aktarıyorlar. Yaşadıkları ülkenin kültürüne, diline katkıda buldukları için benimsenip seviliyorlar. Ne yazık ki çoğu kendi ülkesinde çok az tanınıyor, okunuyor. Neden mi? Bu yazarlar kendi ülkelerindeki edebiyat ortamında egemen olan bireysel, medyatik ilişkilerden uzak yaşıyorlar da ondan. "Gözden irak, gönülden irak" hesabı.

BUĞDAY SAPI, DÖNEN NOHUT

Küçükken elime bir buğday sapı alır, sırtüstü yere uzanır, sapın öteki ucuna bir leblebi yerleştirir ve üflemeğe başlardım. Ölçülü bir biçimde verdiğim havanın itkisiyle leblebi boşlukta asılı kalarak döner dururdu. Öylesine somut olan bu olay bende bir büyü etkisi yaratırdı. Leblebinin büyüklüğüyle verilen havanın gücü arasındaki oranı iyi korumak gerekiyordu. Yoksa o büyüün etkisi hemen bozuluyordu. İşte şiirle aramdaki ilişki bu. Buğday sapıyla leblebi arasındaki itici güce şiirsel güç, o itici güçle ivme kazanan ve maddenin çekim gücüne karşı direnerek dönen leblebiye de sözcük diyebiliriz. İtici havanın kesilmesiyle birlikte yere düşen leblebi gibi, şiirsel gücün desteğinde

olmayan sözcük de çırılçıplak, büyüden yoksun kalacaktır.

Senin Kimse olduğunu unuttuğumdan az kalsın, "Senin şiire bakışın var mı?" sorusunu soracaktım.

BAŞKASI, BENZERİ

"Ben, bir başkasıdır" diyen Rimbaud'yu anımsıyor musun Kimse? Şu "Başkası" sözcüğü seninle özdeşiyor gibi geliyor bana. Cümleyi şöyle kuralım, "Ben, kimsedir." Burada bir kimliksizlik durumu, en azından kimliğin belirsizliği söz konusu. Senin durumunda olduğu gibi. Oysa Rimbaud, "Ben, benzerimdir." deseydi çok daha akıllıca bir söz etmiş olurdu. Böyle bir cümlede hem kendisi olmama, hem de kendisini işin içinde koruma söz konusu olurdu. Bu işi en iyi yapan şair Pessoa'dır. Hiçbir zaman, "Ben, bir başkasıdır." dememiş, ama benliğinde taşıdığı onca kimlikle, yani benzerlerinin kimliğiyle şiirler yazmıştır.

YARATICI OKUR, TÜKETİCİ OKUR

Okura benziyorsun sevgili Kimse. O da senin gibi biçimsiz, sayısı yazar tarafından bilinmeyen bir kalabalık, yazarın metinlerini yazarken sık sık düşündüğü hayalettir... Yalnız onun senden bir farkı var. O, yazarın metinlerini yorumlayabilir, yazarın ortaya koyduğu imgelem yetisini duygu ve düşününce zenginleştirmek için kullanabilir, yazarla karşılaşabilmek ve kendini onun gözünde biraz daha somut kılabilmek için arayışlara girebilir. Metni sahneye koyar, filmi çeker, iletişim aracı olarak kullanır, kısacası metni başkalarına iletir. Böylece tüketici bir okur olmaktan çıkıp üretici okur katına çıkabilir. Sen bunların hiçbirini yapamazsın, anımsatmadan edemeyeceğim, ama sen kimsesin.

EDEBİYATTA MEKTUP TÜRÜ

Hangimiz şu ya da bu yazarın, şairin başka yazarlara, şairlere, yayınevi sahiplerine, eşlerine, sevgililerine, dostlarına vb. yazdıklarını merakla okumadık? Bu mektuplarda bu kalem sahiplerinin metinlerinde yansımayan, daha çok özel yaşamlarına ilişkin kimi gerçekler aracılığıyla yapıtlarına başka bir gözle bakabildik; sanatlarını gözümüzden kaçan, mektuplarında yakalayabildiğimiz kimi

ipuçlarıyla kavrayabildik. Bu mektupların çoğu edebiyat kaygısı güdülerek yazılmamış olsalar da bir edebiyatçının kaleminden çıktıkları için içten içe edebiyat değeri taşırlar. Günümüzde kendini dayatan, artık birçok yazarın kullandığı bilgisayar ve özellikle İnternet, bu mektuplaşmaya başka bir yön vermekte. Oturup kalemiyle yazan, yazdığı mektubu postayla gönderen yazarların sayısı git gide azalıyor. Böylelerine dinazor gözüyle bakılıyor artık.

Bilgisayar yazıyı ve yazışmayı hızlandırdı, doğru. Mektup yazarken yanlış yapıldığında, kalemle ya da daktiloyla yazıldığında olduğu gibi, kağıdı buruşturup atmak, yeniden başlamak gibi bir sorun yok, doğru. Kes yapıştır işlemiyle metninize istediğiniz gibi yön verip zenginleştirebilirsiniz, doğru. Hele yurtdışındaki dostlarınıza, akrabalarınıza, yayıncılarınıza yazıyorsanız mektubunuzun ellerine geçmesi için günlerce, bir o kadar da yanıt almak için

beklemenize gerek yok. Bir dergi çıkaran şair dostum derginin basıma verilmesinden on gün önce internet aracılığıyla gönderdiği bir mektupla benden bir yazı yazmamı, falanca şairin şiirini çevirmemi vb. istiyor. Eskiden böyle bir şey en az bir ay, hatta aylar öncesinden yapılırdı. Peki, hangi yazar dostlarıyla, sevgilileriyle, çocuklarıyla, yayıncılarıyla yaptığı bu yazışmaları kağıda basıp saklıyor? Sanırım çok azı. Bilgisayarı olan, internet aracılığıyla yazışan yazarlar iyi bilirler ki, bazen bilgisayarlarındaki bütün bilgileri bir anda silip süpürecek virüsler var. Ya da kendilerinin yapacakları yanlış bir işlemle bu bilgilerin yok olmasına neden olabilirler. Yazarın belirli bir zaman birimine ışık tutacak bu mektupların teknolojinin kurbanı olabileceği düşüncesi tüylerimi ürpertiyor. O zaman basılı kitaplarının dışında, yaşamlarına ve düş, düşünce dünyalarına ilişkin olarak mektuplarında da yakaladığımız onca ipucu adına geride ne bırakacaklar? Bundan 30-40 yıl sonra edebiyattaki mektup türünün yitmesinden korkuyorum sevgili Kimse.

papatya osman koca

ilkel vücudumun

mermere eğilimi

ta

rih

ko

kan

ay

na

bu yüzden madeni paralar biriktiriyorum.

Sancılar doğuyor ilkelikten

kelimedden öncesi yalnızlık..

Yansıyor birikerek cümleler.

Mavi saçları vardı companion

sesinde kıyamet taşırdı

tarih onikiocakikibinonbeş

Söyleyin

Yuhannayla Osmana bunu da yazsın

**ölüm kadar adil
değilmiş tanrı** ●
● nesrin z. inankul
●

Oyun dünyasını tanımayan bir çocuktum
Öğrendim sevilmeden sevmeyi
İncir ağacının köklerinde uyudum
Isındım fındık kabuğunun aleviyle
Akrebin kısıkcı batmış yüreğimle
Karışık yumağa dönmüş biriydim

Kiralık otel odalarının
Sermayesi ucuz insan eti, açlık
Çöpadam olmuş çocuklar
Sevmenin de olurmuş yanlışı, doğrusu
Anasonla yarışırken tütün kokusu

Penceremin önünde kumrular özledim
İmbat yüzümü yaladı, ağladım utançtan
Yürüdüğüm yollarda toprak yok oldu
Sızan ışığa koştum bulut çatlaklarından
Kara dumanlar yolumu kesti
Boynumdaki yusufçuğun ölümüydü

rumeli ●
● şerif tezgören
●

Güzelliğinle alıyorum
Her gün soluğumu
Rengarenk çiçekler içinde
Tepeden tırnağa Rumeli havan
Kırpiklerinde duruyor som tuzlar
Şaha kalkıyor beyaz yeveli atlar duruşunda
Bakışında sarsılırken her yer
Dokunuşunda can bulur tüm evren

Şiiirli Haberler

Ruhtan Yazıcı,1949 doğumlu bir İnaşaat mühendisi. İşı kitap, gücü kitap bir insan. Adana Nazım Hikmet Kültür Merkezine 6000 civarında kitap bağışladı. 8-9 bin civarı kitabı evinde duruyor. Eşı Ruşen Hanım da şiiirler yazıyor, çok da güzel okuyor. Bakmayın Ruhtan Yazıcı'nın, yayımlanmış kitabı olmadığına? O bütün kitapları, kendinin kılmıştır. Babası Ahmet Yazıcı'nın hikayeleri, şiiirleri, düz yazıları, eğitimle ilgili konferans metinleri dergilerde yayımlanmış ama kitap haline gelememiştir. Ailesinde Ruhtan Yazıcı'dan başka hacı olmayan yoktur. Babası Ruhtan'a takılmak istediği zaman, “Zındık” der. 13 yaşında Tepebağ kütüphanesine giderken, Dowey'in Onlu Sınıflama Sistemi **Tasnif**i keşfetti. Daha sonra oluşacak arşivci yönünün temeli, o kitapla atılmış oldu.

1975 yılında yedek subay olarak geldiği İzmir'de kaldı, halen Karşıyaka'da yaşıyor.

Sevdiği şiiir kitapları ve şiiirleri sorduğumuzda şu isimleri aldık:

Nâzım Hikmet: *Memleketimden İnsan Manzaraları*, **Hasan Hüseyin Korkmazgil:** *Kızılırmak*, **Metin Demirtaş:** *Görüşme Yeri*, **şemsi Belli:** *İlle Nermin'in Bacakları*. **Tahsin Saraç'ın** “*Direnmelerde Utanç*” ise direniş şiiirleri içinde önemli bir viraj Ruhtan Yazıcı için.

Safraları atıp şiiir anlayışını değiştirmesi bakımından Behçet Necatigil'i, dünya görüşünde önemli değişiklikler yapması açısından da Fazıl Hüsnü Dağlarca'yı farklı bir yere koyuyor. Gülten Akın'ın şiiirini evet ama, direncini şiiirinden çok sevdiğini söylüyor. “*Mantığı Aristo'dan öğrendim*” diyor.

En sevdiği filmlerin sinema şiiir birleşmesi bağlamında Hakkari'de Bir Mevsim, en sevdiği kitabın da Alphonse Carr'ın 'Ithlamurlar Altında' olduğunu söylüyor ve ekliyor. “Benim yaşadığım aşkların da platonik yanı güçlüdür  nk ”. İhtiyaç duyduğunda babasının şiiirlerini okuyor. En sevdiği şiiir de: “Dua”. Babasının şiiirlerini kitaplaştırmak istiyor. Mem-u Zin ve Sarıkız Efsanesini folklorik ögeler kullanarak Savra tarzı filme dönüştürmek de düşleri arasında...

Bir edebiyat etkinliği varsa Ruhtan Yazıcı mutlaka oradadır. Kitap fuarlarının en iyi müşterisidir. Bütün gelirini kitaplara yatırır. Müzik arşivi de çok zengindir, aynı kütüphanesi ve yüreği gibi. Bir kitaba ihtiyaç duyarsanız Ruhtan Abi güleryüzle sizi dikkatle dinler ve size yardımcı olacak kitapları önerir. Yalnızca önermekle kalmaz bulup size verir. Çocuklara ve gittiği yerlerde kütüphanelere kitap armağan eder sürekli.

Ruhtan Abi, iyi ki seni tanıdık. Umarım çok uzun süre daha dostluğun ışıklı yolunda, bizi aydınlatmaya devam edersin.

MAZHAR ALPHAN ŞİİR ÖDÜLÜ

Şiir tutkunlarına katkı koymak, şiirden ve insandan yana aranırları güncellemek ve şiirin önemini vurgulamak çerçevesinde M. Mazhar Alphan Şiir Ödülü düzenlenmiştir. Ödül, daha önce yayımlanmamış, ödül almamış, şiir kitabı bütünlüğü taşıyan bir dosyaya verilecektir.

Katılım Koşulları:

1-Şairler, kitap bütünlüğüne ulaşmış, yayıma hazır dosyaları ile ödüle katılabilirler.

2-Dosyadaki şiirlerin dergilerde yayımlanmış olması ödüle katılmaya engel değildir. Yaş sınırı yoktur.

3-Ödüle katılacak dosya, en az 35 A4, en çok 55 A4 sayfası olacaktır. Bilgisayarda word belgesi olarak, 12 punto, 1,15 satır aralığı ile yazılacak ve sayfa numarası verilecektir.Yapıt, 6 nüsha olarak çoğaltılarak dosyalanacaktır. 6 nüsha haline getirilen yapıtta ve zarfın üzerinde yazarın kimliğine ilişkin rumuz dışında hiçbir yazı veya işaret bulunmayacaktır. Rumuzu olmayan dosyalar elenecektir.

4- Başka bir zarfa kısa yaşam öykülerini, kimlik bilgilerini, posta ve e-posta adreslerini, telefon numaralarını içeren bilgiler eklenerek, zarfın üzerine rumuz yazılacaktır. 01-30 Mart 2017 tarihleri arasında "M. Mazhar Alphan, Girne Bulvarı, No: 149/2 Kat:4 Daire:8 Karşıyaka – İzmir" adresine iadeli taahhütlü posta veya kargo ile göndermeleri gerekmektedir. Elden teslim kabul edilmeyecek ve bu tarihten sonra gelecek yapıtlar değerlendirmeye alınmayacaktır.

5-Yarışma sonucu mayıs ayı içinde duyurulacaktır. 22 Mayıs 2017'de düzenlenecek törenle ödül, sahibine verilecektir. M. Mazhar Alphan tarafından verilecek **ödül tutarı 1.000 TL'dir**. Ödül tek kişiye verilecektir. Ödülü kazanan şiir dosyası bir yıl içinde Nezh-Er Yayınları'nca yayımlanacaktır.

6- Yarışmaya gönderilen yapıtlar, iade edilmeyecek ve internet yoluyla yapılacak gönderiler kabul edilmeyecektir.

Seçici Kurul: Arife Kalender, Bilsen Başaran, Yusuf Alper,

Hüseyin Peker, Hasan Efe

Düzenleyen: M. Mazhar Alphan ve Kursun Kalem Ed. Dergisi

iletişim: nezheryayinlari@gmail.com - kursunkalem2009@gmail.com

ALMAYAYIM

Pontilianus, neden göndermiyorum sana kitaplarımdan?
Sen de bana kendi kitaplarını gönderirsin
diye korkumdan.

BİGAMI

Gellia'nın bir aşığı var yalnızca.
Bu yüzden daha ağır ya vebali: İki kere evlendi.

PEŞİN

Lesbia yeminler ediyor beleşe sevişmediğine.
Doğru söylüyor. Üste para veriyor sevişmek istediğinde.

TENCERE KAPAK

Alaude, karın diyor ki düşünmüşsün köle kızlara.
Karın da tahtirevanını taşıyan oğlanlara.

TERSİNE

Sen kovalyorsun ben kaçıyorum, sen kaçyorsun
ben kovalıyorum.
Belli ki durumumuz şu Dindymus:
Senin istediğini ben istemiyorum, istemediğini istiyorum.

MANTIKLI

Philo yeminler ediyor evde yemek yemediğine, doğru:
Kimse çağırıyor ki onu evine.

ŞAŞIRTICI

Güzel hatunlar hep yanıkmiş sana Sekstus,
dediklerine göre.
Ama yüzerken ve yüzün suyun altındayken herhalde.

MarcusValeriusMartialis (40-104)

Oktay Rifat, derlediği (ve çevirilerini yaptığı) Yunan Antologyası ve Latin Ozanlarından Çevirileradlı kitabında şöyle bahsediyor Romalı ozan Martialis'ten: "Kitabımızda dört ozan var. Bunlardan üçü, Katullus, Vergilius, Horatius Latin şiirinin sultanlarıdır. Martialis de öyle. Ama yine de onlardan başka bir adam. Daha üstün değil. Belki onlardan aşağı. Ama daha tatlı, daha cana yakın. İsa'dan sonra I. yüzyılda gelişen gerçekçi akımın en büyük ustası. Yalnız epigramma'lar yazıyor. Çoğu zaman pek kısa iğnemeler bunlar."

Oktay Rifat'ınkilerin yanından bile geçemez ama birkaç epigramını çevirmeye kalkıştım Martialis'in.

Çeviren: Ozan Çororo